

RADNIČNÉ NOVINY

1/22
JANUÁR
Ročník 4.

AUTOBUSY VOŇAJÚCE NOVOTOU

Mestom sa preháňajú
v nitrianskej
bledomodrej farbe.

AKO CESTOVAŤ V NOVEJ MESTSKEJ DOPRAVE?

Popisujeme všetky
možnosti cestovania.

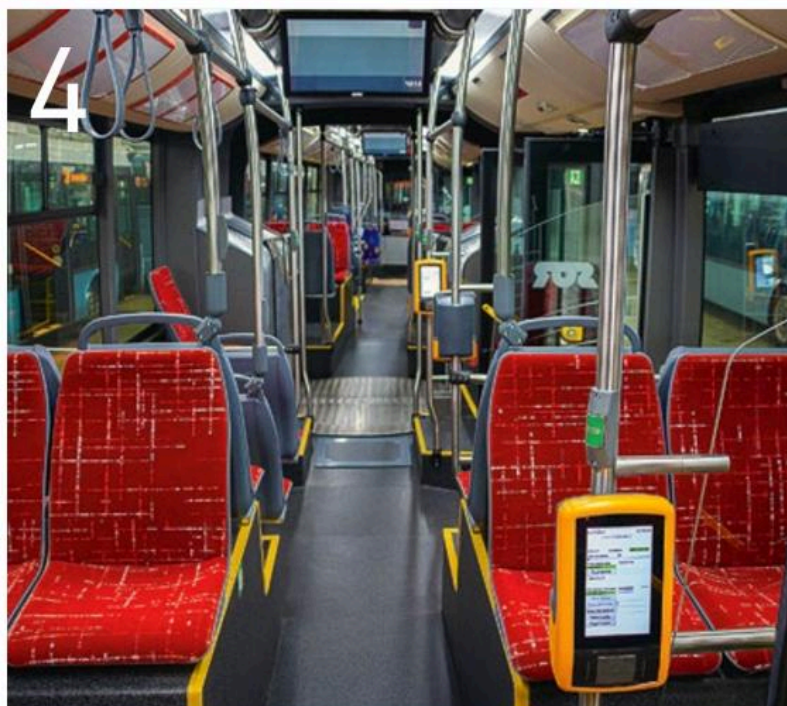
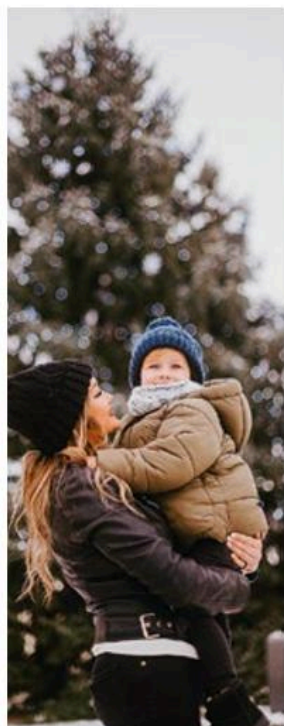
NOVÝ SKATEPARK NA CHRENOVEJ BUDE PRI RIEKE

Pozrite si, ako skvelo
bude vyzerieť.

**NOVINY PRE
SLABOZRAKÝCH**

ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK 2022!

Vážení obyvatelia Nitry. V rukách držíte prvé tohtoročné číslo Radničných novín a ja by som vám chcel aj týmto spôsobom zaželať v novom roku pevné zdravie a veľa splnených snov.

Tí z vás, ktorí čítate naše noviny pravidelne viete, že na zlepšovaní života v našom meste pracujeme nepretržite počas celého volebného obdobia.

Riešime množstvo oblastí, od dokončovania už rozbehnutých projektov (Materská škola Dobšinského na Zobore, Kalvársky most, nájomné byty na Dieloch, pešia lávka ponad železnici medzi Starým mestom a Čermáňom), cez tvorbu nových (projekt revitalizácie mestského parku na Sihoti, revitalizácia zelene v kasárňach pod Zoborom, podjazd pre chodcov a cyklistov pod Univerzitným mostom, zveľadenie priestoru pred Priorom, oživenie pešej zóny či priestoru za CVČ Domino, obnova mestskej tržnice a kina Lipa na Chrenovej) až po obrovské projekty, ako je zmena územného plánu alebo nová mestská hromadná doprava, v rámci ktorej nám od januára jazdí v uliciach 80 úplne nových autobusov.

Samozrejme, sú tu aj bežné investície. Medzi tie väčšie sa radí rekonštrukcia Kráľovskej cesty. Ide o komunikáciu v samom srdci mesta. Cesta bola v dezo-látom stave, no dnes je príkladom toho, ako citlivo pristupovať k revitalizácii v pamiatkovej zóne. Dokončili sme aj Hanulovu ulicu – spojnicu medzi centrom a Cabajskou cestou. Množstvo ciest sme opravili na Zobore. Vo fáze príprav je niekoľko stoviek parkovacích miest na Párovciach či kompletná rekonštrukcia Hollého ulice. Venujeme sa aj malým projektom, napríklad oprave Sadovej ulice na Chrenovej. Túto cestu si dlhé roky nikto nevšimol a výsledkom je, že vyzerá skôr ako z devätnásteho než z dvadsiateho prvého storočia. Tak ako sme napravili iné chyby minulosti, napravíme aj túto. Na druhej strane sú oblasti, v ktorých musíme pridať. Sem radím údržbu, čistotu a kvalitu verejných priestranstiev.

No a je tu aj pandémia a s ňou úlohy nad rámec bežných povinností, s dôrazom na ochranu tých najzraniteľnejších, najmä seniorov. Dovolím si tvrdiť, že od marca 2020 sme našim zodpovedným prístupom a nasadením zachránili desiatky životov a mnohým ľuďom sme pomohli vyhnúť sa nemocničnému lôžku. Robili sme, čo bolo v našich silách, od šitia rúšok, cez rozvoz nákupov seniorom a rozdávanie respirátorov až po masívne testovanie a zriadenie mobilných očkovacích miest. Očkovanie prebieha aj v týchto dňoch a stále platí, že je to najlepší ochrana pred koronavírusom.

Začína nový rok a ja vám môžem s čistým svedomím napísať, že v našej práci pre mesto pokračujeme rovnako intenzívne ako doteraz. Pracujeme systematicky a priebežne. Bude tomu tak aj v roku 2022, na ktorý sa osobne veľmi teším.

Marek Hattas
primátor mesta Nitra

OBSAH

4-5

Zmena kultúry
cestovania – Ako
cestovať novou MHD?

6-7

Nitrianske sídlisko
oživí skatepark

8

Meníme Nitru
- prehľad
investičných akcií

11

S dopravákom na
cestách – cestujte
autobusmi

12-13

Nitrianske sídliská
začínajú kompostovať

16-19

Aj koňa mi priniesli na
röntgen – rozhovor
s veterinárom

24

(Ne)viditeľní

facebook/nitrimesto

instagram/mesto_nitra

Radničné noviny – mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

Číslo 1 / 2022 | Ročník 4 | Vydáva: Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra | IČO: 00308307 | Adresa redakcie: Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, redakcia@msunitra.sk | Redakcia: Tomáš Holúbek – šéfredaktor, Timea Galová, Lenka Mareková, Roman Oravec | Grafická úprava: Peter Jánky | Tlač: Komárňanské Tlačiarne, spol. s r.o.; Bratislavská cesta 3012, 945 05 Komárno | Vyšlo: december 2021 | Náklad: 40000 ks | Bezplatná distribúcia do domácností a na verejne dostupné miesta v Nitre | ISSN 2644 -6073 | EV 5851/19.

Lenka Mareková
Foto: Roman Oravec

DO NITRY PRINÁŠAME ZMENU KULTÚRY CESTOVANIA

Od nového roka jazdí v uliciach nášho mesta osemdesiat úplne nových autobusov. Cena cestovného zostáva nezmenená.

PO PRVÝCH DŇOCH SME SA CESTUJÚCICH PÝTALI NA INTERNETE, AKÚ MAJÚ SKÚSENOSŤ S NOVOU MHD

Miloš: Vynikajúcu. Listok kúpený cez apple pay, krásny, voňavý interiér, elegantné, jednoduché.

Zuzana: Dobrú, funguje ako hodinky (a aj apka).

Richard: Krásny vzhľad, skvelá výbava a zatiaľ iba presnosť. Ale nepáčia sa mi hlásenia – sú robotické.

Jakub: Len samé pozitívne.

Richard: Hlásenie zastávok je dosť potichu.

Dominik: Super to je, lepšie ako predošlé.

Michal: Dobrú, akurát by vodiči mohli brať ohľad na to, že nie každý vie, čo má ako robiť hneď po zmene MHD.

Všetky autobusy sú vybavené najmodernejšími technológiami. Vozidlá sú bezbariérové, nízkopodlažné, plne klimatizované, pokryté wifi signálom, vybavené bezpečnostnými kamerami, sú bez reklamných polepov a vizuálneho smogu a tiež si v nich nabijete svoj mobilný telefón. Zakúpenie lístka nebolo nikdy jednoduchšie – platiť môžete bezkontaktné bankovou kartou alebo mobilom, k vyššiemu komfortu cestovania vám posluží mobilná aplikácia BUS NITRA.

„Pre krajské mesto, ako je Nitra, je veľmi dôležitá moderná a komfortná MHD, pretože len

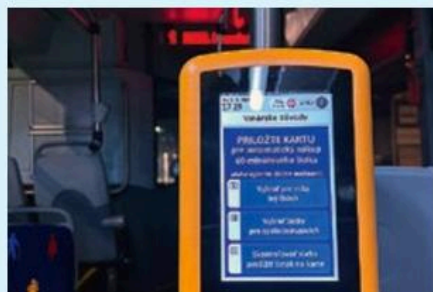
peknými a príjemnými autobusmi prilákame do verejnej dopravy viac ľudí. To bude mať za následok menšie zápchy v meste, ľahšie presúvanie sa po Nitre a zdravšie prostredie v našom meste,“ povedal primátor mesta Nitra Marek Hattas.

„Proces získavania nových autobusov bol mimoriadne náročný a zdĺhavý, ale tým nechcem obyvateľov zbytočne zafažovať. Pre 'Nitrancanov' je totiž dôležitý výsledok našej práce, ktorý sa dostavil v podobe úplne nových a veľmi pekných autobusov v nitrianskej bledomodrej farbe. Tieto autobusy predstavujú celkom iný štandard cestovania, a to nehovorím ja, ale potvrdí to každý, kto sa v nich už viezol,“ dodáva Hattas.

AKO POSTUPOVAŤ, KEĎ CHCETE CESTOVAŤ NOVOU MHD?

SPÔSOBY KÚPY KRÁTKODOBÉHO CESTOVNÉHO LÍSTKA

Typy krátkodobých lístkov:
60-minútový, 24-hodinový,
72-hodinový, 168-hodinový

- **Cez bankovú kartu:** Najjednoduchší spôsob, nepotrebuje žiadnu registráciu. Jednoducho nastúpíte do autobusu a priložením bankovej karty si zakúpite nezľavnený 60-minútový lístok (0,50 €). Ak si chcete kúpiť iný typ lístka (zľavnený, 24-hodinový a pod.), vyberte si najprv z ponuky na displeji čítačky voľbu „Vybrať pre mňa iný lístok“, následne zvolíte požadovaný lístok, kartu priložte k čítačke až potom. Z vašej bankovej karty môžete zakúpiť lístok nielen sebe, ale aj svojim spolucestujúcim (voľba „Vybrať lístky pre spolucestujúcich“). Zúčtovanie prebehne raz za 24 hodín, kedy sa zúčtujú všetky vaše jazdy za daný deň. V prípade kontroly sa revízorovi preukážete bankovou kartou, ktorou ste cestovný lístok uhradili. Ak počas platnosti lístka prestupujete, kartu opakovane neprikladajte. Pokiaľ si chcete overiť platnosť vášho lístka, najprv zvolíte „Skontrolovať alebo predĺžiť lístok“ a až potom kartu priložte.

- **Cez mobilnú aplikáciu BUS Nitra:** V aplikácii v záložke „Krátkodobé lístky“ kliknete na tlačidlo „+“ a vyberte si lístky, ktoré chcete zakúpiť. Môžete si vybrať, či sa lístky po zakúpení ihneď aktivujú (začnú platiť), alebo ich aktivujete sami až neskôr. Krátkodobý lístok môžete

zaplatiť z kreditu na virtuálnej karte, pokiaľ ste si ju predtým zriadili na eshopnitra.transdev.sk alebo ho zaplatíte prostredníctvom platobnej brány z vašej bankovej karty. Zakúpený lístok si pred nástupom aktivujte trochu skôr, jeho platnosť začne asi po 2 minútach. Po aktivácii sa vám v aplikácii zobrazí QR kód, ktorý je vaším cestovným lístkom.

- **Cez dopravnú kartu:** Základný postup je podobný ako doteraz. Priložením dopravnej karty si zakúpite 60-minútový lístok podľa tarify, aká je na vašej karte nastavená (celý, študentský, dôchodcovský a pod.). Ak si chcete kúpiť iný typ lístka (24-hodinový a pod.), vyberte si najprv z ponuky na displeji čítačky voľbu „Vybrať pre mňa iný lístok“, následne zvolte požadovaný lístok, a kartu priložte k čítačke až potom. Novinkou je, že z vašej dopravnej karty môžete zakúpiť lístok nielen sebe, ale aj svojim spolucestujúcim (voľba „Vybrať lístky pre spolucestujúcich“). Pri prestupe do iného vozidla v rámci časovej platnosti lístka, už nemusíte kartu znova prikladať. Pokiaľ si chcete overiť platnosť vášho lístka, najprv zvolíte „Skontrolovať alebo predĺžiť lístok“ a až potom kartu priložte.

- **V hotovosti u vodiča:** Predaj funguje ako doteraz. Novinkou je, že lístok, ktorý zaplatíte u vodiča, si sami odtrhnete (lístok vyjde z označovača pri predných dverách). Naďalej platí, že lístok kúpený u vodiča je cenovo nevýhodný. Ak chcete ušetriť, odporúčame využiť iné spôsoby platby.

- **Cez SMS lístok:** V predaji je naďalej nezľavnený 70-minútový lístok, ktorý získate zaslaním správy ľubovoľného obsahu na číslo 1177. Cestovný lístok bude doručený do 2 minút. Lístok si preto objednať v predstihu a do vozidla nastupujte len s doručeným SMS lístkom.

AKO POUŽÍVAŤ PREDPLATNÉ CESTOVNÉ LÍSTKY

Typy predplatných lístkov: mesačný, štvrťročný, polročný a ročný

Kam si môžete nahradiť predplatný lístok:

- **Na dopravnú kartu:** Predplatný lístok si zakúpite cez eshopnitra.transdev.sk, v zákazníckom centre Transdev na mestskej tržnici alebo vo vybraných trafíkách. Po novom kartu vo vozidle k čítačke prikladáte len pri prvej ceste po nákupe predplatného lístka, ak bol zakúpený cez e-shop. Potom už nemusíte, iba ak by ste si chceli skontrolovať stav platnosti lístka.
- **Na bankovú kartu:** Predplatný lístok si zakúpite cez eshopnitra.transdev.sk a zaregistrujete si bankovú kartu. Lístok nebude zapísaný na karte, banková karta bude slúžiť iba ako identifikátor vlastníka lístka. Vo vozidle nie je potrebné kartu prikladať k čítačke. Ak si chcete overiť, že predplatný lístok je ku karte priradený, na čítačke vyberte voľbu „Skontrolovať alebo predĺžiť lístok“, a kartu priložte. V prípade kontroly sa ňou preukážete revízorovi.
- **Do mobilnej aplikácie BUS Nitra:** V aplikácii si zaregistrujete virtuálnu kartu, ktorú si môžete založiť cez eshopnitra.transdev.sk. Predplatný lístok si môžete zakúpiť cez eshopnitra.transdev.sk (okrem lístkov určených len cestujúcim s trvalým pobytom v Nitre) alebo v zákazníckom centre Transdev na mestskej tržnici. V prípade kontroly sa revízorovi preukážete QR kódom vo vašej aplikácii.

NITRIANSKE SÍDLISKO OŽIVÍ SKATEPARK

Vítězný návrh dodala
pražská firma.

Tri ateliéry prezentovali na
Mestskom úrade v Nitre návr-
hy nového skateparku, ktorý

vznikne na Chrenovej. Návrhy
hodnotila odborná porota zlo-
žená zo skaterskej komunity,

architektov a krajinných inži-
nierov. Mesto súťaž zorganizova-
valo v spolupráci s Asociáciou
skateboardingu SR.

„Vyhral kvalitný návrh, a to
hlavne vďaka forme súťaže,
akú sme zvolili. Mám veľkú ra-

dosť, že nám v meste vznikne
ďalší priestor pre zmysluplné
trávenie voľného času mladých
ľudí,“ povedal primátor Nitry
Marek Hattas.

Vítazom sa stal ateliér Unicorn
Unicorn z Českej republiky.

„Riešené územie s bezprostredným
kontaktom s riekou, otvorenými
výhľadmi na historický hrad, s krásnymi
zoskupeniami hodnotných stromov
a v blízkosti centra nám vytvára pre takýto
multifunkčný areál dokonalé podmienky,“
popísali víťazi svoj projekt v sprievodnom
texte k súťažným podkladom.

ktorý sa špecializuje na návrhy skateparkov a verejných priestranstiev a za sebou má viacero úspešných revitalizácií verejných priestranstiev, ktoré sú dnes aktívne využívané športoviskami pre komunity miestnych obyvateľov (napríklad projekt Praha-Čakovice, Výstaviště Praha, Urban Park Bratislava).

Park s neformálnym športoviskom vznikne na Nábřeží mládeže. Služiť bude nielen Chrenovčanom, ale aj obyvateľom celého mesta a širšieho okolia. Multifunkčné ihrisko by malo ponúknuť priestor nielen pre šport, ale aj zábavu, kultúru, relax. A presne takýto projekt predložil autor víťazného návrhu.

Severnej polovici územia bude dominovať skatepark, v južnej zóne sa plánuje objekt správy s kaviarňou, hracie plochy aj vyhliadkové miesto s čarovným pohľadom na slnko zapadajúce nad Nitrou.

Architektonický návrh ráta aj s umiestnením lavičiek, od-

padkových košov a verejného osvetlenia, ktoré zabezpečí využívanie areálu aj v neskorších hodinách. To, že park bude bezbariérový, je v dnešnej dobe samozrejmosťou.

Návrh počíta s využitím vyťaženej zeminu pre betónové konštrukcie. Zemina odkopaná pre betónové konštrukcie skateparku tak bude znovu použitá na zakopanie objektu správy do terénnej vlny. Návrh tiež citlivo pracuje s existujúcou zeleňou, ktorú zapracováva do výsledného architektonického riešenia.

„Víťazný návrh rieši územie formou rozdelenia celku na

dve časti pozdĺž osi, ktorá je smerovaná na Nitriansky hrad. Pozorné čítanie kontextu je viditeľné aj v snahe navrhnuť celý komplex tak, aby bol čo najviac súčasťou parku na nábreží. Ide o formu práce s terénom prostredníctvom pozitívnych a negatívnych intervencií do existujúceho terénu, a tým je docieľaná modulácia požadovaných skoro až bionických tvarov. Je to parková úprava, po ktorej sa dá aj jazdiť na skateboarde, nie je to primárne monofunkčný celok,“ povedal o vznikajúcom skateparku na Chrenovej Viktor Šabík, hlavný architekt

Nitry a predseda poroty.

Na základe víťazného návrhu vznikne projektová dokumentácia, podľa ktorej bude možné stanoviť predpokladanú hodnotu zákazky. Ďalším krokom bude žiadosť o stavebné povolenie. Súbežne s tým sa radnica, na základe predpokladanej hodnoty diela rozhodne, či bude Skatepark Chrenová financovať z vlastných zdrojov, či bude žiadať o podporu z fondov EÚ alebo Fondu na podporu športu.

Timea Galová, Tomáš Holúbek

NA PÁROVCIACH PRIBUDLI PRVÉ MOLOKY

Päť polopodzemných kontajnerov určených na tuhý komunálny odpad, papier, plast a sklo pribudlo na Párovskej ulici. Šiesta nádoba je určená na BRKO - biologicky rozložiteľný kuchynský odpad. Moloky na Párovciach sú poslednými, ktoré v minulom roku osadili Nitrianske komunálne služby, dokopy vzniklo sedem nových stojísk

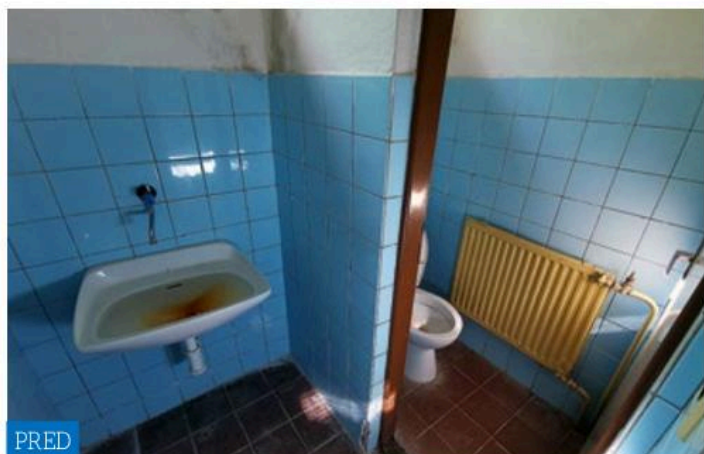
s 37 polopodzemnými kontajnermi na uliciach: Kremnická 1, Výstavná 29, Výstavná 39, Škultétyho 14, Škultétyho 30, Jurkovičová 21, Párovská 18.

Náklady na vybudovanie stojísk v roku 2021 boli vo výške 150 000 eur.

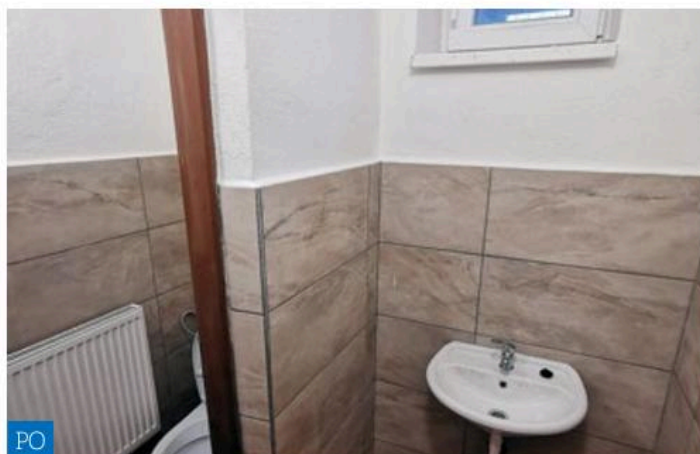
*Lenka Mareková
Foto: Roman Oravec*

VYNOVENÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA V DRAŽOVCIACH

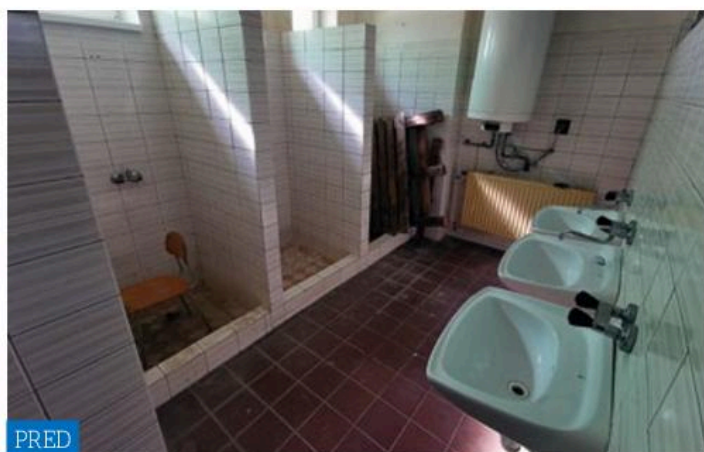
V októbrových Radničných novinách sme vás informovali o rekonštrukciách striech základných škôl v Krškanoch a Dražovciach. Krátko po tom, čo telocvičňa pri ZŠ Ščasného dostala novú krytinu, sa práce presunuli aj do interiéru. Opravy sa zamerali na nevyhovujúce šatne, sprchy a sociálne zariadenia. V priestoroch prebehli murárske práce, bola kompletne vymenená elektroinštalácia, vodovodné rozvody a sanita. Konečná cena realizácie je 35 955 €. Mesto v areáli ZŠ v Dražovciach investovalo aj do oplotenia futbalového ihriska v hodnote 4 968 €.

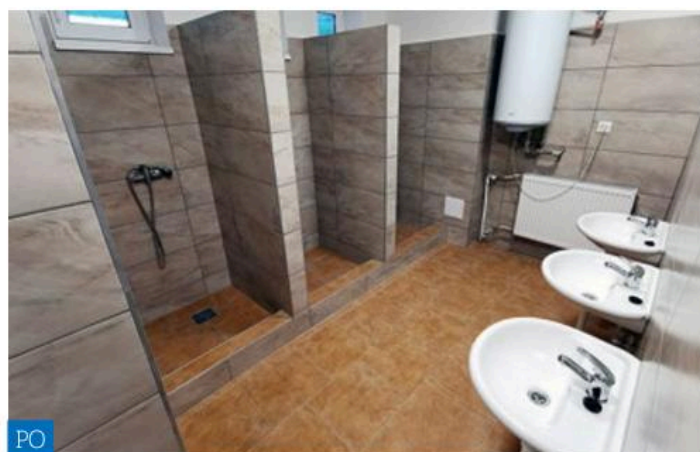
PRED

PO

PRED

PO

ZASTUPITEĽSTVO SCHVÁLILO 85 MILIÓNOV EUR NA BUDÚCI ROK

Mesto Nitra bude v roku 2022 hospodáriť s vyrovnaným rozpočtom, kde celkové príjmy i výdavky prevýšia sumu 85 miliónov eur. Rozpočet na rok 2022 sa tvoril konzervatívne a v porovnaní s rokom 2021 je nižší o vyše tri milióny eur. Jeho súčasťou je aj 1,5 milióna eur na vykrývanie rôznych rizík v roku 2022.

Príjmy mesta vo výške 85 155 400 eur získa mesto hlavne z dani z nehnuteľností, z príjmov fyzických osôb, z podnikania, z vlastníctva aj z kapitálových príjmov a tužemských grantov.

Stredisko mestských služieb v Nitre využije 2 704 000 eur na opravu, údržbu a čistenie komunikácií, verejné osvetlenie, detské ihriská, cintoríny, verejné WC aj fontány.

Najvýznamnejšou tohtoročnou novinkou je nová MHD v Nitre. V pláne je vybudovanie nových parkovísk v Starom meste (Wilsonovo nábrežie, Schurmannova ulica, Smetanova ulica, Šafárikova ulica, Štúrova, Párovská...), vypracovanie kompletnej novej technickej evidencie miestnych ciest v digitálnej

forme a príprava parkovacej politiky. Samozrejmosťou je údržba dopravného značenia. Cyklisti sa môžu tešiť na novú cyklotrasu z Nitry do Dražoviec ako aj podjazd pod Univerzitným mostom.

Odbor životného prostredia bude tento rok hospodáriť so sumou 7 552 420 eur, ide naj-

fontán a arboristické ošetrovanie stromov na štyroch mestských cintorínoch, v objektoch materských škôl a v objekte Kasárni pod Zoborom v zmysle už spracovaných arboristických hodnotení.

Koncom jesene by sa mohli začať práce na novom skateparku na Chrenovej, tento rok

V oblasti školstva sa chystá rekonštrukcia kuchyne a výdajne na ZŠ Škultétyho a zateplenie budovy ZŠ Cabajská ako aj dlhoočakávaná rekonštrukcia Centra zdravia Párovské Háje.

Toto je len pár príkladov, ako využije radnica schválené financie, o všetkých zaujímavých investíciách vás budeme

mä o financovanie nakladania s odpadom a starostlivosť o zeleň. Tento rok pripravujú kolegovia na odbore projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu mestských

bude sfinalizovaný manuál verejných priestranstiev, architektonická súťaž mestskej časti Diely a veríme, že stihneme prvú fázu sfunkčnenia kinosály v Kine Lipa.

pravidelne informovať v ďalších číslach Radničných novín.

Timea Galová

POSLANCI ODSÚHLASILI 265 000 EUR NA UROVNANIE SPORU SO STAVEBNOU FIRMOU

V súdnom spore žiadala spoločnosť Strabag od mesta takmer 600 000 eur za práce navyše, ktoré vykonala ešte v roku 2014 pri výstavbe

nápojenia strategického parku na rýchlostnú cestu R1. Nitre pri tejto zákazke zastupovala štátna firma MH Invest, ktorú na to mesto splnomocnilo. MH

Invest objednal práce navyše bez mandátu a bez poverenia mesta. Preto vyše 598 000 eur Strabagu nezaplatilo. Ak by mesto súdny spor prehra-

lo, muselo by zaplatiť jeden milión eur. Poslanci nakoniec schválili peniaze na mimosúdne vyrovnanie.

(r)

DAŇOVÉ PRIZNANIE DO KONCA JANUÁRA

Podat daňové priznanie k dani z nehnuteľnosti je povinný každý občan, u ktorého v priebehu roku 2021 nastali zmeny vo vlastníctve nehnuteľnosti, najneskôr do 31. 1. 2022. Tlačivá na podanie daňového priznania k dani z nehnuteľností sú k dispozícii v klientском centre MsÚ Nitra a na webstránke mesta Nitra.

CEZ CENTRUM BUDÚ JAZDIŤ ŤAŽKÉ NÁKLADNÉ AUTÁ

Most na Cabajskej ceste plánujú uzavrieť pre nákladné vozidlá nad 20 ton. Výnimku bude mať hromadná autobusová doprava. Dôvodom dopravných obmedzení je zlý stav mosta, ktorý je v správe župy. Dokedy budú trvať, nie je známe – rovnako ani termín rekonštrukcie.

UČITELIA NAPIEKLI ZDRAVOTNÍKOM

Učitelia po celom Slovensku sa pred Vianocami spojili a krásnym gestom pomohli zdravotníkom, napiekli im vianočné pečivo. Do výzvy sa zapojili aj nitrianski učitelia z MŠ Belopotockého, ZŠ Benkova, ZŠ Fatranská, ZŠ Topoľová, ZŠ Nábřežie mládeže, Gymnázia Golianova a Piaristickej spojenej školy Nitry. Vianočné dobroty napiekli zdravotníkom z nitrianskej nemocnice.

KRIŽOVATKA ŠINDOLKA OTVORENÁ

Pre verejnosť je cesta otvorená od 29. decembra 2021. Dokončovacie práce firmy MH invest na križovatke Šindolka budú prebiehať do jarných mesiacov. Bude medzi nimi napríklad aj asfaltovanie cyklotrasy. Celkové náklady na vybudovanie mimoúrovňovej križovatky dosiahli približne 12 miliónov eur.

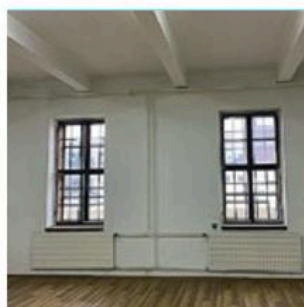
DARČEK OD SÚKROMNEJ FIRMY: NITRA DOSTALA 25 STROMOV

Sakury spoločnosť po dohode s mestom vysadila na Klokočine, v úseku medzi Hviezdoslavovou a Baničovou. Japonská firma SE Bordnetze – Slovakia s. r. o. pôsobí v Nitre už 25 rokov. Pri príležitosti osláv svojej štvrtoročnice sa firma rozhodla, že mestu Nitra daruje 25 sakúr. Nové sakury nadväzujú na tie, ktoré pred časom podporilo japonské veľvyslanectvo.

MESTSKÝ POSANEC JOZEF STÜMPPEL PO ROKOCH ZLOŽIL MANDÁT, NAHRADIL HO ANTON KRETTER

Odsúdili ho za alkohol za volantom v roku 2019, preto musel vrátiť všetky odmeny za čas, keď už nemal byť poslancom. Tie vo výške 5 301 eur už bývalý poslanec zaslal na účet mesta. Na decembrovom zastupiteľstve zložil poslanecký sľub Anton Kretter.

OBNOVA DVOCH KUSOV HISTORICKÝCH REPLÍK

Mesto zaplatilo obnovu okien z dotácie Nitrianskeho kraja v rámci programu Zachráňme kultúrne pamiatky NSK vo výške 3 500 eur. Ďalších desať kusov okien bude osadených s podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a v súlade s vydaným rozhodnutím Krajského pamiatkového úradu k obnove tržnice.

BEZPLATNÝ MOBILNÝ ZBER ELEKTROODPADU

Zber zabezpečuje spoločnosť ENVIDOM. Odovzdať môžete veľké spotrebiče ako chladničky, ohrievače, ventilátory, umývačky riadu, práčky, sušičky, mikrovlnky, vysávače a pod. Najbližšie termíny budú v sobotu 22. 1. a 19. 2., medzi 8.00 a 12.00 h. Službu je potrebné si vopred objednať na stránke www.zberelektroodpadu.sk.

VÝHODY MHD, KTORÉ SI ANI NEUVEDOMUJEME

Pri cestovaní autobusmi odpadajú starosti, ktoré máme, ak šoférujeme svoje auto.

Od začiatku roka jazdia v Nitre nové autobusy od dopravcu, ktorého mesto vysúťažilo. To prinieslo nový vietor do mestskej dopravy: jednotný vzhľad autobusov, modernejšie kupovanie cestovných lístkov, lepšiu vybavenosť vozidiel a mnohé ďalšie vylepšenia.

Prečo by však obyvatelia mesta, ale aj tí, čo do Nitry pravidelne dochádzajú, mali využívať mestskú hromadnú dopravu? Aké výhody to má?

Verejná doprava je po pešej a cyklistickej doprave najpriaznivejším druhom dopravy, a to po viacerých strán-

kach – znižuje znečistenie ovzdušia a hluk, má priaznivé ekonomické aj urbanistické dopady.

Cestujúcim prináša bezstarostnosť – pri cestovaní MHD odpadá stres z hľadania voľného parkovacieho miesta, počas cesty autobusom sa nemusíme sústreďovať na riadenie auta a tento čas môžeme využiť na niečo prospešnejšie, hoci len na bežné surfovanie na internete, dopísanie pracovných e-mailov, vybavenie SMS, či čítanie novín alebo kníh.

MHD prináša benefity aj v súvislosti s prevádzkou au-

tomobilu – v zime napríklad odpadá práčne odhrabávanie snehu a oškrabovanie ľadu z čelného skla v mrazivom ráne, jednoducho stačí nastúpiť do vopred vyhriateho

autobusu a užívať si jazdu. V lete naopak plnohodnotná klimatizácia zabezpečí vo vozidlách MHD príjemné prostredie, aké vo svojom odstavenom aute nenájdete. Používanie MHD je tiež ekonomicky efektívne – pri cene lístka 50 centov za jazdu sú denné náklady na MHD menšie ako dve hodiny parkovania v centre mesta, nevraťiac o tom, že parkujúce vozidlá blokujú verejný priestor.

Iba kvalitná a dostupná MHD môže konkurovať automobilovej doprave. Prvý krok pre jej skvalitnenie je už za nami, teraz sú na rade ďalšie. Medzi najdôležitejšie patrí

zefektívnenie a zrýchlenie MHD v porovnaní s individuálnou dopravou, čo je možné dosiahnuť preferenciou MHD. Tá zahŕňa najmä budovanie BUS pruhov, čím dôjde k oddeleniu MHD od ostatných vozidiel a autobusy nebudú musieť zbytočne stáť v kolónach. Dôležitá je tiež preferencia verejnej dopravy na svetelných križovatkách, ktorá napomôže zefektívneniu MHD. V podmienkach Nitry ide o dva najvhodnejšie spôsoby, ako mestskú hromadnú dopravu zrýchliť.

Okrem spomenutého môže pri cestovaní verejnou dopravou hriať aj pocit, že svojmu mestu pomáhate. Každé auto, ktoré zostane zaparkované doma a nepoužije sa na cestu v rámci mesta, znižuje znečistenie ovzdušia. Uľaví sa tým nejedným pľúcám a uvoľní sa tak niekoľko metrov priestoru. Znečistenie ovzdušia, výfukové plyny a prach síce nie je vidieť a jeho dýchanie si zväčša ani neuvedomujeme. O to nepriaznivejšie dôsledky na zdravie všetkých obyvateľov Nitry môže mať. A hoci Nitra nie je najväčšie mesto, nie je nafukovacia a narastajúci počet osobných áut spôsobuje a naďalej bude spôsobovať problémy. Dajme preto šancu MHD, najlepšia príležitosť je teraz, kým autobusy ešte stále voňajú novotou. Pri výbere spôsobu dopravy myslíme aj na následky. Pomôžeme tým nielen mestu, ale aj sebe samým.

*Radovan Slávik,
dopravný inžinier
foto: Roman Oravec*

NITRIANSKE SÍDLISKÁ ZAČÍNAJÚ KOMPOSTOVAŤ

Prvé komunitné kompostéry na kuchynský a záhradný biologicky rozložiteľný odpad vznikli na Chrenovej.

VÝHODY KOMUNITNÉHO KOMPOSTOVANIA

- znižovanie množstva zmesového komunálneho odpadu ukladaného na skládku odpadov
- podiel na znižovaní produkcie skládkových plynov, ako metán, oxid uhličitý a dusík
- finančné úspory mesta za neuloženie bioodpadu na skládke odpadov
- nedochádza k znečisťovaniu ovzdušia zberovým vozidlom kvôli produkcii CO²,
- vytváranie kvalitného hnojiva - kompostu a jeho použitie v komunite (v predzáhradke, v kvetináčoch na balkónoch, na vyrovnanie nerovností terénu v okolí bytového domu)
- socializácia komunity - pozitívny vplyv na susedské vzťahy
- otvorená komunikácia s mestom

Mesto Nitra začalo s rozmiestňovaním špeciálnych komunitných kompostérov vo vybraných lokalitách na Chrenovej. Na základe veľkého záujmu obyvateľov bytových domov, ktorý vyjadrili v dotazníkovom prieskume a odborného posúdenia vhodnosti lokalít mesto na Chrenovej postupne osadí približne 20 komunitných kompostérov. Následne bude umiestňovanie pokračovať vo vytipovaných lokalitách v Starom meste, na Klokočine a Čermáni. Do konca januára ich bude spolu 40.

ŠPECIÁLNE DVOJKOMOROVÉ KOMUNITNÉ KOMPOSTÉRY

Vyvinuté boli práve pre podmienky zhodnocovania biood-

KOMPOSTOVANIE JE NAJEFEKTÍVNEJŠÍ A NAJPRIRODZENEJŠÍ SPÔSOB AKO MINIMALIZOVAŤ MNOŽSTVO ODPADU.

Približne 40 % hmotnosti obsahu smetných nádob predstavujú kompostovateľné zložky, tzv. **bioodpad**. Keďže sú súčasťou zmesového komunálneho odpadu, zbytočne potom končia na skládke odpadov. Pritom existuje spôsob, ako tento bioodpad prirodzene využiť. A tým je kompostovanie. Takto môžeme **využiť živiny** obsiahnuté v biologicky rozložiteľnom odpade a vrátiť ich späť do pôdy.

Na to, aby proces kompostovania prebehol úspešne, je potrebné vytvoriť optimálne podmienky pre **činnosť a rozvoj mikroorganizmov** a pôdných organizmov, ktoré sa na kompostovaní podieľajú.

Štyri základné pravidlá sú: 1. zabezpečiť **správnu veľkosť** materiálu, 2. pravidelné **miešanie** všetkých materiálov, 3. dostatočný **prístup vzduchu** a 4. **správnu vlhkosť** kompostovaného materiálu.

Rýchlosť vzniku kompostu je závislá od zvolenej technológie, použitých surovín a dodržiavania základných podmienok kompostovania. V praxi je možné vyrobiť kompost v rozmedzí od 3 mesiacov do 2 rokov od jeho založenia.

AKO ZBIERAŤ BIOODPAD?

Bioodpad vhadzujte do vedierka, ktoré ste odbržali. Vedierko si umiestnite na miesto, ktoré máte po ruke pri práci v kuchyni. Vedierko nechávajte mierne pootvorené, aby bioodpad „dýchal“.

Bioodpad odporúčame pokrájať alebo podvríť na menšie kúsky, urýchli sa tým jeho rozklad a následný vznik kompostu.

Vedierko naplnené Vaším bioodpadom vysypte do označenej komory na kompostéri a za sebou vždy zamknite.

Kompostér je umiestnený pred bytovým domom pri stanovišti na zber komunálneho odpadu. Kompostovací zásobník je uzamykateľný, aby sa zamedzilo znehodnocovaniu kompostu nežiaducimi odpadmi. Vyzretý kompost Vám v prípade záujmu bude ponúknutý ZADARMO.

✓ DO KOMPOSTÉRA PATRÍ:

ŠUPKY A ZVÝŠKY OVOCIA A ZELENINY, CITRUSOVÝCH PLODOV, KÓSTKY, ORECHOVÉ ŠKRUPINY, MAKOVICE

LÍSTIE A IHLIČIE, BYLINKY, KVETÝ, ODUMRETÉ ZVÝŠKY RASTLÍN, ZVÁDNUTÉ KYTICE, VYPLETÁ BURINA, ČREPNIČKOVÉ RASTLINY AJ SO ZEMINOU,

NASEKANÉ KONÁRE ZO STROMOV A KROVÍŇ PILINY, HOBLINY A ŠTIEPKA Z ČISTÉHO DREVA

VYLÚHOVANÁ KÁVA A VRECKÁ OD ČAJU

RECYKLOVANÝ PAPIER, POTRHANÉ OBALY Z VAJČÍČOK, ROLKY KUCHYNSKÝCH UTIEROK A TOALETNÉHO PAPIERA, POUŽITÉ (NIE MASTNÉ) KUCHYNSKÉ PAPIEROVÉ UTIERKY A PAPIEROVÉ VRECKOVKY

ÁNO

✗ DO KOMPOSTÉRA NEPATRÍ:

BIOODPAD ŽIVOČÍŠNEHO PÔVODU – KOSTI, MÄSOVÉ A MLIEČNE VÝROBKÝ, RYBY, VAJCI A ŠKRUPINY Z NICH; CHLIEB A PEČIVO, CESTOVINY, KOLÁČE, ZVÝŠKY VARENÝCH JEDÁL – OMÁČKY, POUŽITÝ KUCHYNSKÝ OLEJ;

BIOLOGICKÉ ODPADY Z DROBNOCHOVU – VÝKALY, PODSTIELKA, ZVÝŠKY POTRAVY, SRŠŤ Z VYČESÁVANIA ZVIERAT

PLASTY, KONZERVY, SKLO, PLASTOVÉ VRECKÁ, CHEMIKÁLIE, LIEKY, FARBY, OLEJE, BATÉRIE, KOVY, FAREBNE POTLAČENÝ A VOSKOVANÝ PAPIER

TEXTIL, PRACH A SMETI Z VYSÁVAČA, PLIENKY, VATA, TAMPÓNY, VLNENÉ OBRÚSKY, HYGIENICKÉ VLOŽKY

PILINY A ZVÝŠKY Z DREVOTRIESKY, LAKOVANÉHO A NATIERANÉHO DREVA

NIĽ

padu na sídliskách. Špeciálne sú preto, lebo ich vnútorná konštrukcia je vyhotovená z pevného materiálu s dlhou životnosťou, sú dostatočne zabezpečené proti vniknutiu nežiaducich živočíchov, najmä hlodavcov a pre dosiahnutie správneho procesu kompostovania je zaistená dostatočná a nevyhnutná cirkulácia vzduchu vďaka vetracím otvorom v rámci celej vnútornej konštrukcii.

NITRA CHCE ÍŠŤ PRÍKLADOM OSTATNÝM MESTÁM

Komunitné kompostovanie je moderný trend z hľadiska predchádzania vzniku odpadov. „Práve preto sa chceme v oblasti nakladania s biologicky rozložiteľnými odpadmi posunúť na vyššiu úroveň a stať sa tak slovenským lídrom a príkladom pre ostatné mestá,“ hovorí

viceprimátor Miloslav Špoták. K tomuto kroku sa vedenie mesta odhodlalo na základe prieskumu, ktorý prebehol prostredníctvom elektronického dotazníka v letných mesiacoch minulého roka.

V rámci mesta majú s komunitným kompostovaním trojročné skúsenosti dve komunity, a to na uliciach Výstavná a Lipová. „Hovoríme o zapojenosti 120 domácností. Takouto nenáročnou formou môže každý jednoducho a efektívne prostredníctvom kompostovania prispieť k zdravšiemu životnému prostrediu,“ dodáva Špoták.

O KOMPOSTÉRY SA BUDE STARÁŤ KOMPOSTMAJSTER AJ DOBROVOĽNÍCI

Komunitné kompostovacie zásobníky budú obyvatelia bytových domov používať primárne na zhodnotenie

kuchynského bioodpadu, ale aj iného biologicky rozložiteľného odpadu. Napríklad nasekaných konárov z krovín, popadaného listia, vypletej buriny, zvyškov z pestovania na balkóne a v predzáhradke.

„Presné pokyny o tom, čo patrí a čo naopak nepatrí do komunitného kompostéra nájdu obyvatelia na informačných tabuliach, ktoré sú namontované na každom kompostéri“ hovorí Špoták. Okrem toho, všetky domácnosti v okolí komunitného kompostoviska dostanú informačný leták priamo do poštovej schránky.

Dohľad nad starostlivosťou o komunitné kompostéry bude mať vyškolený pracovník mestského úradu – mestský kompostmajster v spolupráci s dobrovoľníkmi – lokálnymi kompostmajstrami. Vďaka tomu bude zabezpečené,

že z kuchynských odpadov vznikne kvalitné hnojivo – kompost.

„V priebehu tohto roka plánujeme organizovať aj odborné prednášky k podpore komunitného kompostovania, nakoľko si uvedomujeme, že environmentálna osвета má nezastupiteľnú rolu v správnej politike odpadového hospodárstva,“ hovorí Špoták.

Komunitné kompostéry financuje mesto Nitra v rámci iniciatívy „Kompostujeme v Nitre“.

Martin Pavelka – odbor životného prostredia

KANDIDATÚRA NITRY NA HLAVNÉ MESTO KULTÚRY POSUNULA KULTÚRNU SCÉNU O SKOK VPRED

Titul Európske hlavné mesto kultúry roku 2026 napokon získalo mesto Trenčín.

Zisk samotného titulu je však až záverečnou etapou množstva vyvinutého úsilia a snáh, ktoré vynaložil tím Nitra 2026 stojaci za kandidatúrou, ako aj všetci zapojení kultúrni aktéri, predstavitelia samospráv a mnohí iní. V procese prípravy kandidatúry sa totiž nielen v nitrianskej kultúrnej komunite udial zásadný posun vpred: počas 18 mesiacov priprav bolo vypracovaných množstvo kultúrnych projektov, ktoré sa môžu realizovať i bez podpory Európskej únie. To však zďaleka nie je všetko: pozývame vás na stručnú rekapituláciu zásadného prínosu, ktorý mala kandidatúra Nitry na EHMK pre mesto a Nitranov.

Kultúrny život v meste nie je "jednoliaty" - ide o pomerne bohatý ekosystém, do ktorého patria divadlá, kiná, galérie, kultúrne domy atď., ale tiež kaviarne, hudobné kluby či komunitné centrá. Jedným z kľúčových kritérií, ako môžeme rozdeliť kultúru v meste na dve skupiny, je jej zriaďovateľ. Rozlišujeme tzv. zriaďovanú kultúru (mestom, krajom, štátom) - sem patrí napr. Divadlo Andreja Bagara či Nitrianska galéria; a kultúru nezriaďovanú, čiže nezávislú - do tejto kategórie spadajú napr. hudobné kluby.

Jedným z obrovských prínosov kandidatúry EHMK

je vzájomné posietovanie a prehĺbenie vzťahov medzi kultúrnymi aktérmi naprieč oboma skupinami. Za každým podujatím či priestorom, kde sa môžu odohrávať kultúrne

podujatia, totiž stojí tím ľudí - riaditeľ, organizátor, prevádzkar, dramaturg či kurátor. Vďaka dôkladnému zapojeniu mnohých aktérov do prípravy kultúrnych projektov vznikli

nové väzby aj medzi inštitúciami a iniciatívami, ktoré v minulosti nespôľupracovali. Prišlo tiež k „sietovaniu“ medzi kultúrnymi aktérmi a predstaviteľmi samospráv, či inými vedúcimi osobnosťami spoločenského života. V poslednom rade sa podarilo „odhaliť“ množstvo dobrovoľníkov a potenciálnych kultúrnych aktérov, ktorí by v budúcnosti radi prispeli k rozvoju kultúrneho života v Nitre.

Z roztrúsených (a poniektorých neviditeľných) kultúrnych ostrovčekov sa v Nitre stal jeden svetadiel, z existencie ktorého budú v konečnom dôsledku benefitovať jeho obyvatelia - Nitranovia. Ako napokon skonštatoval primátor Marek Hattas: „Úprimne gratulujem našim priateľom z Trenčína. Titul je obrovskou príležitosťou pre mesto a región v oblasti budovania kultúrnej infraštruktúry, ale najmä vzťahov medzi kľúčovými aktérmi z rôznych sfér spoločenského života.“

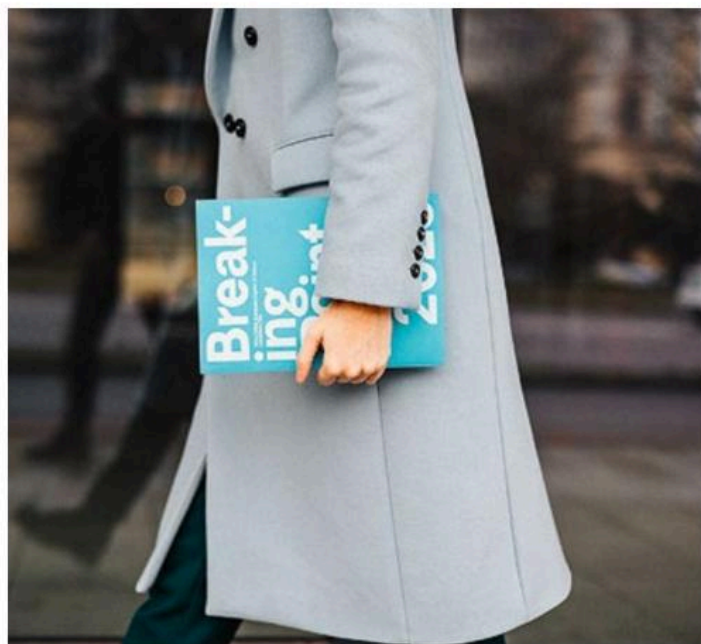
Zjednotenie nitrianskej kultúrnej scény umožnilo tiež zrod spoločného postupu pre návrh dlhodobej kultúrnej stratégie pre mesto. Prvýkrát v histórii Nitry vznikol strategický dokument s názvom „Stratégia rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre na roky 2021 - 2031“ (známy pod skratkou NK31), ktorý umožňuje koordináciu jednotlivých aktérov pri rozvoji kultúrnej infraštruktúry a kreatívneho priemyslu v Nitre. Niektoré pozitívne zmeny v oblasti rozvoja kultúry môžeme badať už dnes; ide napr. o novootvorený priestor bod.K7 na Štefánikovej, zrekonštruovaná Vila K či rodia sa Kreatívne centrum Nitra.

Najdôležitejším dokumentom vypracovaným počas kandidatury Nitry je prihláška, tzv. bid book, na základe ktorej medzinárodná porota prideľuje spomínaný titul EHK. Hlavnou časťou bid booku

je tzv. kultúrny a umelecký program - a ten náš obsahuje okolo štyridsiatky jedinečných kultúrnych projektov, týkajúcich sa všetkých sfér života v Nitre, ktoré si len viete predstaviť. Nájdete v nich hudobné maratóny, alternatívne divadlo, či zmienku o ľadových medvedoch, nevynecháva ani záhradkárenie, umelecké inštalácie na nezvyčajných miestach, rôznorodé besedy, tvorivé dielne či prehliadky vo virtuálnej realite. Pri dostatku vôle zo strany kultúrnych aktérov a samospráv sa tieto projekty môžu realizovať aj bez zisku titulu.

prírodnú súčasť svojich každodenných životov, aby boli otvorení inakosti a tiež, aby na svoje mesto pozerali ako na spoločný priestor, o ktorý sa oplatí starať.

Sloganom našej kandidatury bol „breaking point - bod zlomu“. Sme presvedčení o tom, že tento bod zlomu sa podarilo uskutočniť: úspešne boli preložené ľady medzi kultúrnymi aktérmi, a tiež medzi aktérmi a verejnosťou. Kultúra v Nitre za 18 mesiacov ustavičnej mravenčej práce urobila leví skok vpred. Je to víťazstvo všetkých Nitranov.

Veľmi dôležitý posun vpred nastal tiež v komunikácii s verejnosťou. Počas trvania kandidatury sa tím Nitra 2026 snažil viesť otvorený dialóg s verejnosťou (nielen) prostredníctvom online diskusií a sociálnych sietí o tom, čo obyvateľom v meste najviac chýba, a čo, naopak, oceňujú. Išlo o úprimnú snahu zapojiť čo najširšie spektrum Nitranov, v ktorých záujme je kultúrnejšie, živšie a vnímať miesto na život. V poslednom rade ich aj podnietiť nazerať na život v Nitre s úprimnosťou a sebareflexiou, aby vnímali kreativitu ako

Na záver slov pána primátora Mareka Hattasa: „V prvom rade som však pyšný na tím Nitra 2026. To, čo pre naše mesto dokázali oceniť v priebehu nasledujúcich rokov. Napriek tomu, že sme titul nezískali, odohrali sa na kultúrnej scéne nitrianskeho regiónu zásadné pohyby, ktoré posilnia značku mesta Nitra aj kraja.“

Tomáš Billík,
marketing a PR Nitra 2026

Lenka Mareková
Foto: Roman Oravec

**KAŽDÝ PACIENT JE
PRE MŇA ZAUJÍMAVÝ,
AJ KOŇA MI DONIESLI
NA RÖNTGEN**

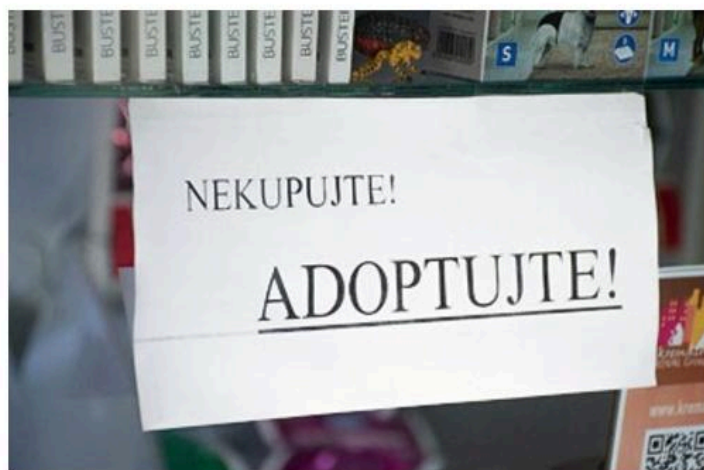
Veterinár Ivan Inštitoris pracuje so zvieratami už tridsať rokov. S manželkou prevádzkujú v Mlynárciach veterinárnu kliniku, ktorá je jednou z karanténnych staníc v Nitre. Končia teda u neho odchytené psy a mačky. Podľa jeho slov sa situácia za posledné roky výrazne zlepšila aj vďaka povinnému čipovaniu. V čase rozhovoru bolo pred Vianocami. Po sviatkoch sa pravidelne opakuje rovnaká situácia. V priebehu januára sa útulky po celom Slovensku zaplňajú šteniatkami, ktoré boli pôvodne vianočnými darčekom.

O tom, že zviera nie je darček sa robia pomerne masívne kampane. Napriek tomu sa to stále deje. Prečo?

Ja osobne si myslím, že sa to deje menej. Menej z toho dôvodu, že je povinné čipovanie. Aj napriek tomu, že stále natrafíme na nezodpovedných majiteľov, v porovnaní s rokmi, kedy čipovanie nefungovalo, bol katastrofálny nárast psov po Vianociach a po novom roku. Teraz je viac psov, ale veľmi veľa je začipovaných a sú to len odbehnuté psy od majiteľov, lebo sa na Silvestra zľakli. Čiže ja tú situáciu vnímam určite lepšie.

V tomto smere sa zmenila aj legislatíva. Od roku 2018 zákon považuje psa za citiacu bytosť a nie vec, ako to bolo predtým. Vnímate zmenu v prístupe ľudí? Sú viac zodpovednejší alebo to len dalo priestor na väčšiu „kreativitu“ v obchádzaní systému?

Sú na to dva pohľady. Tí, ktorí chodia na ošetrovanie do ambulancie sa dokážu starať o zviera vzorne, prídu s každým problémom a riešia ho. Druhú

stránka veci sú psy, hlavne v rómskych osadách a na dedinách, tam sa nezmenilo skoro nič. Aspoň ja v tom nebadám rozdiel. Aj keď malé pozitívum je, že chodia k nám do ambulancie aj rómski spoluobčania. Po tých dvadsiatich rokoch vysvetľovania a presvedčania, že keď psa nedajú zaočkovať, tak prídu o toho psíka, mi príde, že ma naozaj počúvajú a konečne pochopili, že treba určité veci spraviť, aby nemali starosti so zdravotnými problémami. To je možno nejakých desať percent chovateľov z rómskych osád.

To sú asi skôr ľudia, ktorí majú o psa naozaj záujem, nie? Pretože vidíme veľa

hrozných prípadov ako končia psy v osadách. Nepride mi to, že chceli mať domáceho miláčika.

Ja si myslím, že áno. Kvôli deťom. Aspoň tu, v okolí Nitry. Problém nastáva v tom, že oni zoberú hocikaké šteňa a to narastie na nemeckého križeneho ovčiaka. A zrazu sa im pes dokáže postaviť a oni sa ho boja. Zatelefonujú na políciu, že tam majú túlavého psa. Deväťdesiat percent z nich nie je začipovaných, ani zaočkovaných.

Ja sama som si adoptovala psa, ktorého majiteľ odniesol do útulku. Vraj len dočasne a vráti sa pre neho. Nevrátil

sa, aj napriek tomu, že na neho mali kontakt. Bolo to ešte pred rokom 2018. Čo teda v praxi znamená ten zákon? Čo by sa tomu majiteľovi stalo dnes, ak by sa takto zbavil psa?

Až také veľké možnosti nie sú. Pretože to, že ho odnesie, nie je týranie. To je, dajme tomu, ešte rozumný prístup, že ho donesie do útulku alebo k nám a snaží sa to riešiť. Horšie je, keď ho vyhodia. Bohužiaľ máme aj my prípady, kedy odchytime psa, je začipovaný, tak kontaktujeme majiteľa. Povieme mu, že tu má psa, ale musí uhradiť nejaké náklady, pretože my ho musíme začipovať, zaočkovať, odčerviť alebo odčistiť, aby sme si nenakazili ostatných psov. On nás ignoruje a už sa neozve. My musíme potom tri mesiace čakať, či si to majiteľ nerozmyslí, ale sankcie nie sú žiadne.

Keď už takáto situácia nastane, človek sa ďalej nemôže starať o psa, z nepredvídateľných dôvodov, zdravotných, finančných, skrátka nedokáže to ovplyvniť, aký je „správny“ postup riešenia?

Ideálny spôsob závisí od zodpovednosti majiteľa. Zo skúseností, deväťdesiatpäť percent ľudí to vyrieši v rámci rodiny. Napríklad aj dnes tu bola jedna pani, ktorej v krátkom čase zomreli obaja rodičia a vzala si psíka k sebe z dediny do mesta. To je najideálnejší spôsob. Druhý, ktorý málokedy funguje, je inzerát. Stáva sa to najmä pri veľkých psoch, kedy ho majiteľ prestane zvládať, nemá na neho čas, pes začne byť agresívny, uteká. Vtedy prídu a chcú ho tu nechať. To ale nie je také jednoduché. Vždy sa im snažíme vysvetliť, aby to riešili najskôr inzerátom a ponúkali ho. Pes by mal byť s majiteľom čo najdlhšie, aby o ňom vedel novým majiteľom porozprávať čo najviac. Poradí-

me im Slobodu zvierať a útulky. Ja si nemôžem dovoliť zobrať k nám psa. Častokrát sa stane, že im poradíme útulok, oni ho vyhodia a pes sa aj tak dostane k nám.

Dôležité je takýmto situáciám predchádzať. Čo by si mal budúci majiteľ psa uviesť pred tým, ako si nejakého zaobstará?

Z môjho pohľadu si musí uviesť, že o psa sa musí starať každý deň. Každý deň mu musí dať jesť, piť, musí po ňom čistiť. Je to každodenná starostlivosť, aj keď nemusí byť osemhodinová, ale je to starosť. Musí počítať s tým, či už je pes malý alebo veľký, že keď sa nudi, tak sa hrá. To znamená, že môže spraviť nejaké škody a tie, z môjho pohľadu, treba brať ako samozrejmosť. Keď chcem psa, musím tolerovať niektoré veci. Na druhej strane mi pes prináša radosť a množstvo benefitov. Ten, kto si myslí, že pes, o ktorého sa nebude starať, bude poslúchať ako hodinky a bude na jednom mieste čakať na majiteľa, tak také niečo nefunguje. Kto nie je pripravený na tieto tri základné veci, tak nech nad tým ani nerozmýšľa.

Aký je dnes trend v chove? Aké plemená si ľudia najčastejšie zadovážujú?

Dosť často sa mi stáva, že ľudia prídu a chcú sa poradiť. Ja im vždy poviem na rovinu – toto plemeno má časté kožné problémy, kvasinkové infekcie, problémy s kĺbmi, keby si beriem psa ja, rozmyšľam nad inými plemenami. Snažím sa im poradiť. Niektorí rady nepočúvajú a vyskúšajú si to na vlastnej skúsenosti. Do paneláku odporúčam určite malé plemeno. Máme klientov aj so sibírskeho husky v paneláku, ale podľa mňa to je katastrofa pre toho psa. Nemôže si tam užívať život tak ako by mal. Veľké plemená sa

chovajú skôr kvôli stráženiu do domu. Tie náklady na chov sú obrovské a ľudia by chceli všetko zadarmo. Ľudia prestali odchovávať veľké plemená, lebo sa im to z finančného hľadiska neoplatí. Veľa klientov, ktorých máme a chovajú veľké plemená, tak sú to strážne plemená. Je to správna cesta, pretože ten pes, okrem toho, že je spoločník, má funkciu aj stráženia. A živý strážnik je lepší ako milión alarmov.

Vidíme to veľmi často, že si ľudia zaobstarávajú psíka iba kvôli tomu, lebo boli dojatí filmom. Dobrým príkladom je Akitu Inu z filmu Hachiko alebo Dalmatínci. Podľa čoho by sme si teda mali vyberať plemeno?

Okrem toho, či sme v paneláku alebo v dome, treba brať do úvahy aj to, koľko budeme mať času na psa. Lebo jack russell je síce malé plemeno, relatívne bezúdržbové, lebo je krátkosrsté, ale nenormálne temperamentné, potrebuje aktivitu. To znamená, že ak chcem psa do paneláku a desať hodín nie som doma, tak potrebujem kľudného psíka. Áno, do domu veľkého psa. Ale zasa, Hachiko a severské plemená sú podľa mňa zlá voľba. Potrebujú extrémne veľa pohybu. Napríklad husky, to sú úplní utekáči. Treba mať dobre zabezpečený plot. V dome si treba zvážiť, či chcem strážneho psa, alebo len spoločníka. To znamená, pre radosť je vhodný napríklad labrador, zlatý retriever alebo dalmatínek. Častokrát sa mi stáva, že si ľudia kúpia stredoázijského psa, idem

ho zaočkovať a oni sa boja vlastného psa. A odo mňa chcú, aby som za ním išiel do voliéry (smiech). Nie, vy ho chytíte a tak za ním pôjdem. Ľudia niekedy preceňujú svoje schopnosti. Na veľkého psa musia byť tvrdí a musia vedieť ako na neho. Lebo potom pes bude pánom situácie. Najlepšie je poradiť sa, lebo potom sa presne dostávame do tej situácie, kedy sú psy pre majiteľov nepohodlní.

Spomeniete si na prípad z vašej praxe, kedy k vám prišiel majiteľ psa, ktorý absolútne nezvládol situáciu a východu a vy ste sa len chytali za hlavu?

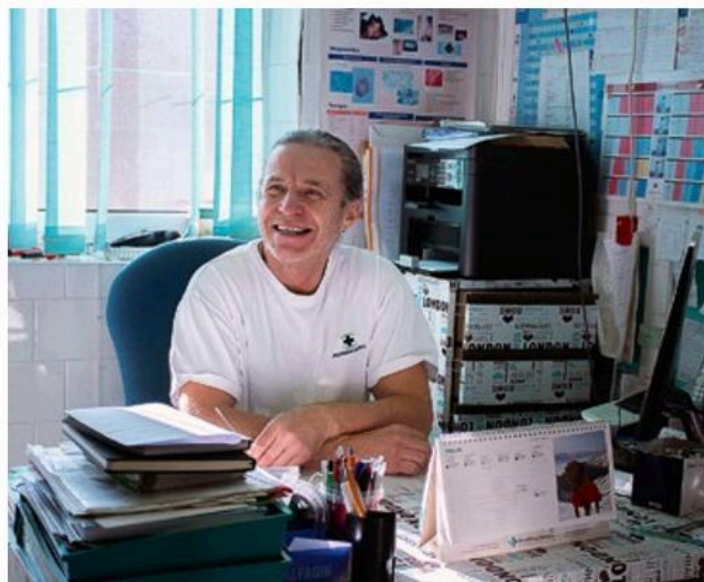
To neviem, či je vhodná téma (smiech). Takto... veľa ľudí po-

A kde je zdravá hranica?

Možno to vidím skreslene, ale ja sa celý život držím pravidiel, že môj pes nesmie na mňa zavrčať, ani len brvu zdvihnúť. Ja sa o neho starám, krmím ho, má absolútnu slobodu u mňa a za celý život sa mi to ani nestalo. Takto by to malo fungovať. Keď mu od malička určíme hranice, tak to musí fungovať. Keď si človek dáva psa do postele, dobre, ale potom ho treba aj častejšie odčervovať.

Koho je ťažšie liečiť, zviera alebo majiteľa?

Ťažká otázka. Liečiť zvierať je veľmi ťažké, lebo vám nepovedia, čo im je a majiteľ vám niekedy povie nie úplne

výši psíka nad hodnotu človeka. To nie je správne a zdravé. Veľa psíkov sú šéfovia domov. Veľa panelákových psov sú pánmi bytov a majiteľ ich nezvláda. Nevie ich pridržať pri ošetrovaní, hryzú majiteľa aj nás, pes si chce sadnúť na sedačku, tak majiteľ mu uvoľní miesto. Takže to nie je, že sa s tým stretnem raz za čas, ale dosť často sa s tým stretávam. A majitelia toto správanie pokladajú za normálne. Mali by tam byť určité hranice a majiteľ by mal byť pánom psa.

objektívne informácie, ktoré by mal postrehnúť. Niekedy sa nás majiteľ snaží, nevedomky, odviesť od problému a my musíme byť vyšetrovatelia a rozmyšľať, či to, čo majiteľ hovorí, môže sedieť alebo nie. Nie je jednoduché liečiť zvieraťko, ale možnosti, ktoré dnes máme, sú vynikajúce. Máme kompletne vybavenie. Dokážeme za pätnásť minút urobiť kompletne krvné vyšetrenie, máme sono, röntgen, endoskop, EKG. A keď to majiteľovi vysvetlíme, tak chce, aby sme urobili všetky vyšetrenia. Niekedy vidím

zvíra prichádzať do ambulancie a viem, kde je problém. Ale je päťdesiat percent prípadov, kedy neviem, čo mu je a využijem všetky dostupné možnosti. A potom je kategória ľudí, ktorí si myslia, že keď sa za tieto služby platí, tak sa dá za peniaze vyriešiť všetko. Niekedy je komunikácia s majiteľmi veľmi ťažká a tlačia na nás, aby sme ešte niečo spravili, aj keď im vysvetlíme, že už sa nedá urobiť nič. Vtedy ich posielame na špecializované pracoviská, kde im povedia to isté. Z môjho pohľadu je riešiť majiteľa ťažšie ako riešiť zviera.

Domácim miláčikom nemusí byť len pes alebo mačka. Ľudia dnes chovajú kadečo. Akého najkurióznejšieho zvieračieho pacienta ste ošetrovali?

Všetko možné. Papagáje, hady, mali sme tu na röntgene dvojestokilovú levicu. Ten snímok mám stále v očiach, ako ju uspatú röntgenujeme s kolegom. Starám sa o zopár zveroparkov, kde sú tigre a jaguáre, takže s tým mám asi najväčšie skúsenosti. Tak, ako ma prekvapí tiger, tak ma prekvapí, keď chcú operovať potkana a nádor, ktorý je veľký ako ten potkan. My to spravíme, ale keď to vezmeme z finančného hľadiska, je to nepomer. Potkaník má hodnotu dve – tri eurá a operácia stojí päťdesiat eur. Pre mňa je každý prípad zaujímavý. Aj koňa mi doniesli do ambulancie na röntgen, ale vysvetlil som im, že sa sem nezmestí.

Mesto Nitra od roku 2019 neorganizuje mestský silvestrovský ohňostroj. Minulý rok sa pridali aj ďalšie slovenské mestá. Jeden z hlavných dôvodov sú práve zvieratá, ktoré tým trpia. Skúste nám vysvetliť, čo reálne prežíva zviera pri ohňostroji alebo delobuchoch.

Ako ktoré. Ale je to zasa o prístupe majiteľa. Ja som napríklad nikdy nemal paničárskeho psa, ktorý by toto riešil. Napríklad na cvičiskách pre psov sa trénujú aj takéto situácie, aby to pre nich nebol stres. Sú plemená, poľovnícke, ktoré to berú absolútne normálne, lebo sú na to cvičené.

Ale ten stres je fyziologická vec, nie?

Je to fyziologická vec. Im stúpa adrenalin, lebo nevedia, čo to je. Je to len raz za čas, ale keby chodia na cvičisko, kde sa trénujú streľby a stresové situácie, tak si na to zvyknú. Keď vidím, že sa pes bojí, vezmem si ho k sebe a venujem sa mu. Alebo sú ľudia naučení prísť si po tabletky alebo gély na upokojenie a pes Silvester prespí.

Môj pes sa napríklad tak trasie a tak mu bije srdce, že sa bojím, aby nedostal infarkt, keď bude starší.

Ťažko radiť. Je rozdiel, keď je pes v byte a keď je v dome. Možno by bolo dobré skúsiť si psa aj nevšimáť. Napríklad, mali sme tu čivavu, ktorá ma aj pohrýzla pri röntgenovaní. Majiteľ ho mal fixovať. Nenormálny agresor, všetko by trhal, vystresovaný z vyšetrenia. Keď ho tu nechali pred operáciou, tak sa chvíľu bránil, že on tu je veľký šéf, ale vieme ho zafixovať a spacifickovať. Zrazu to bol vymenený pes. Na druhý deň, keď prišli na prevez ma chcel zasa hrýzť. Čiže aj tá prehnaná starostlivosť nie je vždy dobrá a ten pes to môže zneužiť. Keď to správanie nepodchytíte od začiatku u šteňaťa, tak potom je to beh na dlhú trať. Vidíme to aj na odchytových psoch. Volá sa to zlomený pes. To znamená, že má zlé skúsenosti a pri akejkoľvek manipulácii sa pociká a schová chvost. Musí to byť veľmi trpezlivý nový majiteľ, aby si získal jeho dôveru a odnaučil ho to.

RADNICA DAROVALA 3 500 EUR ÚTULKU PRE ZVIERATÁ

Pridala sa k výzve občianskeho združenia Zvierací ombudsman a vymenila silvestrovský ohňostroj za pomoc.

Primátor mesta Nitra Marek Hattas podpísal zmluvu na finančný príspevok pre občianske združenie Regionálne centrum Slobody zvierat Nitra, ktoré v meste prevádzkuje útulok pre zvieratá od roku 1997. Útulok funguje najmä na dobrovoľníckej báze.

„Úprimne ďakujeme za cennú pomoc v týchto ťažkých časoch. Finančné prostriedky získané od mesta Nitra použijeme na nákup potrebného krmiva pre zvieratá v útulku a financovanie kastrácií voľne žijúcich mačiek vo vytipovaných lokalitách mesta. Ďakujeme za príjemné stretnutie a snahu pomôcť zvieratám, ktoré si samé pomôcť nedokážu,“ povedala štatutárna zástupkyňa občianskeho združenia Georgia Kubíčková.

Mesto Nitra vynecháva ohňostroj pravidelne od roku 2019. V tomto roku na rovnaký krok vyzvala svojich členov Únia miest Slovenska (ÚMS), ktorej členom je aj Nitra. Hlavným dôvodom ústupu od delobuchov a ohňostrojov je ochrana zdravia a životného prostredia.

„Kvitujem rozhodnutie Únie miest Slovenska pripojiť sa k výzve občianskeho združenia Zvierací ombudsman, aby mestá a obce namiesto sviatočných ohňostrojov investovali do zmysluplnejších aktivít. Táto výzva ide ruka v ruku s filozofiou mesta Nitra. Na sviatky bez petárd sme obyvateľov nášho mesta prvýkrát vyzvali v roku 2019,“ povedal primátor Marek Hattas.

Lenka Mareková
foto Roman Oravec

VÝHERCOVIA VIANOČNEJ FOTO SÚŤAŽE

Počas decembra mesto zorganizovalo súťaž na sociálnej sieti Facebook, do ktorej sa zapojilo 110 ľudí s fotografiami z adventného mestečka. Toto je výber piatich fotografií, ktoré sa ľuďom páčili najviac. Gratulujeme.

Daniel Osúch - 123 hlasov

Andrea Urbanová Valigurová - 72 hlasov

Lukáš Búš - 109 hlasov

Magdaléna Záňová, Nitra at night - 85 hlasov

Veronika Markovičová
(autor fotografie Vlado Vojtela)
- 66 hlasov

TÍM HATTAS

Novelou "cestného zákona" sa v roku 2018 povinnosť dbať na schodnosť chodníkov preniesla na správcov miestnych komunikácií. Mesto Nitra má v správe takmer všetky chodníky, ktoré sa v meste nachádzajú.

V ideálnom svete by chodníky boli od poľadovice a snehu odpratané okamžite po napadnutí snehu alebo výskytu námrazy. Je to ale v časových, technických a personálnych možnostiach mesta?

Prioritou sú cesty a ich zjazdnosť. Záchranné zložky by sa mali vedieť premiestniť na miesto zásahu bez zbytočného zdržania kvôli stavu cestnej komunikácie. Mestská hromadná doprava plní dôležitú funkciu pre obyvateľov mesta a dalo by sa tiež povedať, že riziká spojené s neupravenými cestami sú z pohľadu potenciálnej ujmy na majetku a zdraví vyššie ako v prípade chodníkov.

Samozrejme, so všetkým uvedeným sa dá súhlasiť. Sme však presvedčení, že "Operačný plán zimnej údržby miestnych ciest na území mesta Nitry" by mal pojednávať špecificky minimálne o významných peších trasách a definovať ich spôsob údržby, ktorý by sa mal samozrejme dodržiavať.

Stredisko mestských služieb momentálne dopracováva operačný plán zimnej údržby a veríme, že do mesta prinesie viac komfortu a bezpečnosti počas zimného obdobia.

Ideálny stav je však nedosiahnuteľný. Mesto nedokáže nafúknuť svoje technické a personálne zabezpečenie a preto sme vďační každému jednému aktívnemu obyvateľovi, ktorý sa neštíti vziať v zime do rúk lopatu a metlu a upratať pred svojím vchodom.

Tím Hattas

PRAVICOVÝ KLUB TEŠÍ SCHVÁLENIE DOTÁCIÍ PRE KULTÚRU, ŠPORT A TURIZMUS

Pravicový klub teší, že napriek napätému rozpočtu na rok 2022 sa podarilo do jeho návrhu dať aj finančné krytie pre dotačný systém. Kultúrne podujatia a kultúrne inštitúcie podobne ako športové kluby sa tak nemusia obávať o svoju každoročnú podporu z mesta Nitra. Vďaka schváleniu predloženého rozpočtu tak už vo februári budeme vedieť, ktoré kultúrne aktivity sa vďaka podpore mesta budú môcť v tomto roku uskutočniť. Rovnako tak športové kluby už na začiatku roka budú vedieť, koľko financií im na základe dotačného vzorca pripadne na novú športovú sezónu.

Snahy niektorých poslaneckých kolegov z opozície naďalej „odsúvať“ schvaľovanie rozpočtu, respektíve ich veľká snaha rozpočet neschváliť a ísť do rozpočtového provizória by spôsobila, že tento rok by sa dotácie nemohli pridelovať. Kultúrna i športová obec by spolu prišli o vyše milión eur, pričom pre niektoré organizácie by strata podpory znamenala vážne ohrozenie ich ďalšej existencie. Politika typu čím horšie, tým lepšie je vzdialená nášmu videniu sveta. Počas celého nášho doterajšieho pôsobenia v zastupiteľstve sme sa stále snažili riadiť v prvom rade vedomím politickej zodpovednosti a tento princíp chceme zachovať aj v novom roku 2022.

Záverom všetkým občanom mesta prajeme v novom roku 2022 veľa úspechov a zdravia a skorý návrat predcovidových „normálností“, do bežného života.

*Daniel Balko, zástupca primátora mesta Nitra,
člen poslaneckého klubu
OLANO, SaS, ŠANCA, SME RODINA, KDH*

VMČ 1 - Dolné Krškany, Horné Krškany

Výbor mestskej časti Dolné a Horné Krškany praje v Novom roku 2022 obyvateľom nášho mesta všetko najlepšie, hlavne pevné zdravie a veľa šťastia i úspechov.

V začínajúcom sa novom roku sme si mnohí dali krásne predsavzatia a ciele na najbližšie obdobie. Vo výbore mestskej časti sme sa spolu s kolegami zhodli na našich troch základných prioritách:

1. dobudovanie kanalizácie
2. rozbehnutie výstavby obradnej siene Dom smútku v Dolných Krškanoch
3. zrealizovanie investičných akcií na vybraných dvoch uliciach v Horných Krškanoch.

Nebude to ľahké, ale veríme, že kde je vôľa, tam je i cesta a na realizáciu našich dlho pripravovaných cieľov nájdeme širokú podporu a finančné krytie.

Okrem splnenia investičných akcií si prajeme aj zlepšenie situácie okolo Covid 19. Dúfa-

me, že život sa konečne stabilizuje, alebo dosiahneme akýsi „nový normál“ a pominú riziká infekčnosti a s tým spojené obmedzenia.

Po roku „pôstu“ máme chuť opäť organizovať rôzne spoločenské podujatia, z ktorých spomeniem aspoň Fašiangy, brigádu na Deň Zeme, Majáles, alebo jesenný Krškanský kros so sprievodnými akciami Rezervované pre deti a Krškanský kotlík.

Nie je toho málo a čas rýchlo ubehne, ale je na nás, ako si s tým poradíme. Vo výbore uvítame akúkoľvek podporu našej práce alebo aj otvorenú pomoc verejnosti pri plnení úloh, ktoré nám život prinesie. Spolupráca na spravovaní vecí verejných nám po dobre urobenej práci prinesie spokojnosť a krajší život u nás.

Ďakujeme.

Za VMČ č. 1

*Miroslav Gut,
predseda VMČ č. 1*

VMČ 2 - Staré mesto

Milí obyvatelia Starého mesta, rok 2021 je za nami a veríme, že vianočné sviatky a oslavy nového roka sa aj vám podarilo stráviť v pokoji a v kruhu rodiny.

Rok 2021 pre Staré mesto priniesol okrem iného napríklad zrekonštruovanú Kráľovskú cestu vedúcu na hrad, ktorá už dlhé roky vyžadovala opravu. Výsledkom je oprava z kvalitných materiálov pod dohľadom Krajského pamiatkového úradu.

Za rovnako prínosné považujeme aj vysúťaženie dodávateľov stavebných prác na parkoviská na Párovciach, vrátane archeologického prieskumu a vysúťaženie a zrealizovanie asfaltovania komunikácií vo vnútrobloku na Wilsonovom nábřeží. Spolu tak pribudne alebo sa zlegalizuje 50 parkovacích miest na Vodnej, Stavbárskej, Vikárskej a Schurmanovej.

Súčasne sú rozbehnuté právne práce na projektovú dokumentáciu a následnú

realizáciu ďalších vyše 200 parkovacích miest v Starom meste z financií určených na prípravu podmienok pre komfortné spustenie rezidenčného parkovania v prospech domácich obyvateľov.

Okrem množstva parkovísk sa v roku 2022 očakáva okrem iného aj obnova rázcestia schodiska na hrad (za Corgoňom), výmena dlažby za asfalt a doplnenie aleje stromov na Mostnej ulici a obnova komunikácie Kasalova.

Na záver dovoľte zapriať Vám všetko dobré do nového roka, veľa nápadov a trpezlivosti, aby sme spoločne mohli naše mesto posúvať vpred k modernému mestu 21. storočia.

*Tešíme sa na osobné stretnutia s Vami. Členovia
VMČ Staré Mesto*

*Prehľad projektov Mesta
Nitra: bit.ly/nitraprojekty*

VMČ 6 - Dražovce, Zobor

Šťastné a veselé
P.F. 2022

A rána sú tiché.

Nerád sa obzerám za starým rokom, pretože niekedy hodnotenie môže byť skresľujúce. Sami vidíme, že verejnosť zamestnáva jediná téma – pandémie - a s tým súvisiace problémy, ktoré sa rozbaľujú ako nekonečný toaletný papier.

Všetci netrpezlivo čakáme, kedy sa vráti náš život aspoň sčasti do normálnych kolají, na ktoré sme boli zvyknutí pred koronou.

Želám nám, aby tie radostné udalosti v našich životoch nás naplnili nádejou, že tento nový rok 2022 bude radostnejší.

Šťastný nový rok vám želá kolektív výboru mestskej časti Zobor-Dražovce.

*Miloslav Hatala,
predseda VMČ č. 6*

TERASY BUDÚ MÔČŤ MAJITELIA PREVÁDZOK VYUŽÍVAŤ CELOROČNE

Zmeny schválili mestskí poslanci v decembri.

Prenájom vonkajších terás v gastroprevádzkach bude pre ich majiteľov menej komplikovaný a papierovo menej náročný. Poslanci na decembrovom mestskom zastupiteľstve schválili nové pravidlá, ktoré zjednodušia prenájom vonkajších terás celoročne. Novinkou je posudzovanie vzhľadu terás z architektonického hľadiska. Majitelia gastroprevádzok budú musieť prekonzultovať návrh terasy s Útvárom hlavného architekta a v prípade potreby odstrániť nevhodné prvky, aby sa zachovala vizuálna celistvosť pešej zóny.

„Gastroprevádzky sú pre pandemické obmedzenia na hranici prežitia. Doteraz mohli prevádzky využívať terasy od apríla do konca novembra. Teraz môžu využiť terasy celoročne, stačí splniť jednoduché podmienky bez zbytočných finančných nákladov,“ povedal Daniel Balko, viceprimátor mesta Nitry.

Nápad uľahčiť využívanie terás nebol nový. Ešte pred pandémiou mesto umožnilo prevádzkam rozhodnúť sa, či zaplatia nájomné, alebo namiesto toho zorganizujú kultúrne aktivity.

Vďaka tomuto opatreniu sa na pešej zóne podarilo posilniť kultúru a zvýšiť počet organizovaných podujatí.

„Uvedomujeme si, že úlohou mesta je vytvárať dobré podmienky pre podnikanie. Obzvlášť v situácii, keď sa podnikaniu kladú neočakávané

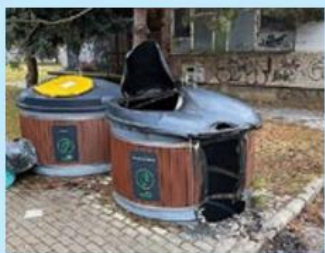
prekážky. Sme preto radi, že sa Nitra v prístupe ku gastrosektoru stalo vzorovým mestom na Slovensku“, vyhlásil Daniel Balko.

Nové pravidlá sa zatiaľ týkajú prevádzok v centre mesta. Majitelia majú na výber, či si zabratie verejného priestranstva zaplatia, alebo zorganizujú kultúrne podujatie. Hodnota kultúrnej akcie, odsúhlasenej odborom kultúry, bude následne započítaná voči nájomnému. Ak sa tento model osvedčí, mohli by sa tieto pravidlá využívať v celom meste.

*Timea Galová, Tomáš Holúbek
Foto: Timea Galová*

DELOBUCHY SPÔSOBILI NIEKOĽKOTISÍCOVÚ ŠKODU NA POLOPODZEMNOM KONTAJNERI

Špecializovaná firma bude musieť opatrne zdvihnúť poškodený kontajner tak, aby sa pri jeho nahrádzaní nepoškodili kontajnery v susedstve.

Oslavy nového roka majú nepríjemné následky pre Nitrianske komunálne služby (NKS). Ich pracovníci zistili,

že delobuchy poškodili jeden z polopodzemných kontajnerov na Štiavnickej ulici na Chrenovej. Mesto pritom obyvateľov opakovane vyzývalo, aby upustili od odpaľovania pyrotechniky. V Nitre sa už po tretí rok nekonali mestský ohňostroj, peniaze, ktoré naň mohli byť použité, venovalo mesto útulku pre zvieratá.

Predbežná škoda na polopodzemnom kontajneri, ktorý na Štiavnickej osadili iba v roku 2019, je približne 6 000 eur. Kontajner poškodili svetlice alebo delobuchy, ktoré niekto odpálil v jeho tesnej blízkosti.

Nitrianske komunálne služby zaznamenali takýto typ poškodenia po prvý raz. V minulosti horel kontajner na Dlhej ulici na rovnakom sídlisku, tento incident sa však nestal počas silvestrovej noci.

NKS na odstránenie poškodeného kontajnera povolajú špecializovanú firmu. Tá bude musieť opatrne kontajner vybrať tak, aby pritom nepoškodila susedné polopodzemné kontajnery.

Vlani Nitra rozšírila sieť polopodzemných kontajnerov. Na siedmich stojiskách samospráva osadila celkovo 37 nových polopodzemných kontajnerov v celkovej hodnote 150 000 eur.

Výhodou polopodzemných kontajnerov je, že pri separovanom zbere šetria náklady na odvoz odpadu až do výšky 30 %. Majú tiež senzory, ktoré cez aplikáciu ukazujú stav naplnenosti. S ich osadením vymizol tiež zápach, pretože odpad sa pod zemou rozkladá pomalšie. Mesto Nitra preto cez NKS bude aj naďalej rozširovať sieť takýchto kontajnerov. Viac informácií nájdete na strane 8.

Tomáš Holúbek

V tejto rubrike vám postupne predstavujeme niekoľko skupín obyvateľov mesta, ktorých často prehliadame. Zaslúžia si pritom nielen našu pozornosť, ale aj mimoriadnu empatiu a ohľaduplnosť. Nevidiacim, seniorom, telesne znevýhodneným aj nepočujúcim z Nitry sme položili päť otázok.

NEPOČUJÚCA ŽENA: COVID NÁM PREHLBIL KOMUNIKAČNÚ BARIÉRU

V druhej časti seriálu sme sa zhovárali s Dianou Majerčákovou. Táto mladá dáma svet okolo seba nepočuje. Vníma ho cez posunkový jazyk, o ktorom hovorí ako o svojom materinskom.

1. V Nitre a v jej okolí žije pomerne dosť nepočujúcich. Pre mňa je svet počujúcich prístupnejší, pretože s nimi dokážem komunikovať – používam posunkový jazyk. Pre nepočujúcich, ktorí vôbec nerozprávajú, je tá bariéra určite väčšia. Od malička som chodila do školy spolu s počujúcimi. Na začiatku sa mi posmievali, že som hluchá, ale nevnímala som to tak, že by boli oni vinní, pretože tu do značnej miery chýbala osвета. Postupom času si na mňa spolužiaci zvykli. Šťastie bolo to, že som s nimi dokázala komunikovať. Niekedy som im musela pripomenúť, aby rozprávali pomalšie, aby artikulovali, aby so mnou udržiavali očný kontakt a potom to už išlo. Veľakrát sa ma aj pýtali, ako sa čo posunkuje.

2. Z fyzického hľadiska na bariéry nenarážam. Jediná bariéra, s ktorou bojujeme, je komunikácia. Počujúci prídu a rozpráva, no my nefungujeme na báze zvuku. Ten druhý človek zase nevie posunkovať, takže navzájom sa zdá nemožné komunikovať. Ale dá sa to vyriešiť napríklad vzájomným písaním. Na úradoch sa občas

Diana Majerčáková

stretávam s bariérami – niekedy si s nimi dokážem poradiť sama a niekedy si zavolám tlmočníka, ktorých je, žiaľ, veľmi málo. Je tiež možnosť riešiť takéto situácie prostredníctvom online tlmočenia, ale nefunguje to tak, že si lusknem prstom a tlmočník príde, často sa na tlmočníka čaká, pretože má stanovené poradie, rieši iné dohodnuté stretnutia.

3. Vnímam dve skupiny. Prvou sú mladí ľudia, ktorí majú potrebné informácie o nepočujúcich a komunikácia s nimi je ľahšia. Druhou skupinou je staršia generácia – pre nich je trochu šok, keď sa stretneme, často komunikáciu s nepočujúcim človekom vzdávajú. Mladší sú otvorenejší, napadne ich riešiť situáciu inak, použijú pritom pantomimu alebo gestá, začnú automaticky

písať, jednoducho sa snažia nájsť cestu a prispôbiť sa nepočujúcemu. Ľudia v staršej generácii sa zľaknú a ustúpia. Stalo sa mi, keď som čakala na autobus, že prišla ku mne pani a pýtala sa ma zrejme na to, koľko je hodín. Keď som jej naznačila, že som otázke nerozumela, lebo som nepočujúca, gestom naznačila, že tak teda nič a odišla – namiesto toho, aby sa pokúsila otázku zopakovať, opýtať sa inak. Starší ľudia nevedia, ako postupovať pri komunikácii s nepočujúcim. Asi to súvisí s komunizmom – to bolo obdobie, kedy sa nepočujúci nemohli veľmi ukazovať, bolo to niečo, čo nebolo spoločensky akceptované. Celá generácia je týmto ovplyvnená.

4. Bola by som veľmi rada, ak by počujúci vedeli aspoň

1. Ako sa vám žije v Nitre?
2. S akými bariérami sa najčastejšie stretávate?
3. Ako vnímate ľudí v Nitre? Čo by ste im odkázali?
4. Aké návrhy by ste mali na zlepšenie prístupnosti Nitry?
5. Aké je motto, ktorým sa v živote riadite?

zopár základných posunkov, nemusí ich byť veľa, možno by stačili základné: ďakujem, prosím, prepáč. Ja som na posunkovanie zvyknutá, pretože v našej rodine sme všetci plne nepočujúci, čiže všetci doma posunkujeme. Posunkový jazyk je môj materinský jazyk. Takisto by som si želala, aby sa nevzdávali hneď, ako uvidia, že nepočujúci s nimi chce komunikovať. Nepočujúci nie sú menejcenní, my sme naozaj zdraví, len máme iný komunikačný kanál, a tým je posunkový jazyk. Problémy máme aj v bežnom živote. Keď počujúci potrebujú vybaviť rezerváciu, tak si jednoducho rezervujú napríklad bowling, stôl v kaviarni, vyšetrenie u lekára, no pre nepočujúceho to tak ľahko nejde, lebo tam treba väčšinou zavolať. Teraz počas pandémie sú pre nás obrovským problémom tiež rúška: musím vysvetľovať, že som nepočujúca a žiadať, aby si ich pri komunikácii so mnou dali dole. Covid namnožil problémy a nepočujúcim ozaj prehĺbil komunikačnú bariéru.

5. Nikdy sa nevzdávam. My nepočujúci sa tiež nikdy nevzdávame, komunikujeme s počujúcimi a rovnako by sa ani počujúci nemali vzdávať, naopak, mali by sa snažiť o komunikáciu s nepočujúcimi.

Tomáš Holúbek
foto: Roman Oravec

V NOVEMBRI NÁS NAVŽDY OPUSTILI TÍTO NITRANIA

Helena Bakaiová
vo veku 76 rokov

Alžbeta Bakošová
vo veku 71 rokov

Zdenko Bečka
vo veku 56 rokov

Jozef Belej
vo veku 96 rokov

Helena Blažiová
vo veku 70 rokov

Ján Bulinský
vo veku 72 rokov

Ján Ceglédy
vo veku 81 rokov

Edita Czaková
vo veku 69 rokov

Bohumil Čapkovič
vo veku 75 rokov

Štefan Čiernik
vo veku 79 rokov

Štefan Darnady
vo veku 68 rokov

Jozefa Dičérová
vo veku 71 rokov

Jozefa Fančovičová
vo veku 88 rokov

Tibor Gál
vo veku 83 rokov

Imrich Galo
vo veku 84 rokov

Juliana Guzmická
vo veku 76 rokov

Ivan Horváth
vo veku 74 rokov

Stanislav Hronček
vo veku 58 rokov

Valéria Humayová
vo veku 86 rokov

Marta Ilavská
vo veku 70 rokov

Milan Jančiar
vo veku 71 rokov

Viliam Karaba
vo veku 93 rokov

Štefan Karabin
vo veku 77 rokov

Imrich Karabinoš
vo veku 78 rokov

Vilma Karaková
vo veku 86 rokov

Františka Kecskéssová
vo veku 78 rokov

Valéria Kiačeková
vo veku 90 rokov

František Kišš
vo veku 74 rokov

Bedrich Kolodzej
vo veku 79 rokov

Vlasta Košovanová
vo veku 87 rokov

Marta Kyselicová
vo veku 90 rokov

Jozefa Lacová
vo veku 92 rokov

Magdaléna Lieskovská
vo veku 84 rokov

Kamil Ložek
vo veku 78 rokov

Mária MačKayová
vo veku 72 rokov

Terézia Maksiová
vo veku 87 rokov

Cecília Malová
vo veku 84 rokov

Dana Markechová
vo veku 61 rokov

Valéria Mičeková
vo veku 80 rokov

Helena Mihaličková
vo veku 91 rokov

Dušan Miklovič
vo veku 69 rokov

Božena Míková
vo veku 70 rokov

Jozef Mikula
vo veku 79 rokov

Helena Molnárová
vo veku 92 rokov

Ján Návoj
vo veku 68 rokov

Oľga Obtulovičová
vo veku 84 rokov

Iveta Ondrová
vo veku 52 rokov

Anna Opoldová
vo veku 82 rokov

Norbert Ovčík
vo veku 43 rokov

Helena Pekarová
vo veku 74 rokov

Veronika Pindešová
vo veku 88 rokov

Patrik Plenta
vo veku 44 rokov

Helena Poláková
vo veku 68 rokov

Peter Priečinský
vo veku 82 rokov

Štefan Raček
vo veku 70 rokov

Daniel Rafael
vo veku 0 rokov

Eva Satmarová
vo veku 66 rokov

Kornelia Schlarmannová
vo veku 78 rokov

Juraj Slíž
vo veku 55 rokov

Stanislav Steinemann
vo veku 72 rokov

Helena Sulányiová
vo veku 81 rokov

Ľudovít Svateník
vo veku 89 rokov

Emília Svetlanská
vo veku 98 rokov

Emília Štefanková
vo veku 86 rokov

Pavel Tichanský
vo veku 62 rokov

Štefan Tóth
vo veku 52 rokov

Mária Turzová
vo veku 67 rokov

František Tvrdoň
vo veku 75 rokov

Jozef Vančo
vo veku 54 rokov

Juraj Varga
vo veku 62 rokov

Marta Varkondová
vo veku 60 rokov

Jana Vavříková
vo veku 61 rokov

Marta Višňovská
vo veku 77 rokov

Ladislav Vrábel
vo veku 74 rokov

Milan Záhon
vo veku 81 rokov

Helena Zsemleyeová
vo veku 74 rokov

	REGRÚT	UZOL V DREVE	HIMALÁJ- SKÝ ŠTÍT (8463 M)		ODEVNÁ TVORBA (SKR.)	NÁPOJ S CHINÍ- NOM	PRÍČINNÁ SPOJKA	LIETADLO (HOVOR.)	ZHO- TOVOVAL TKANINU		POLTÁR (EČV)	FARBA NA VAJÍČKA	A2	MENO HERCA DELONA
CITOS- LOVCE ROZPAKOV				ČEMER (HOVOR.) LOVOM ZÍSKAJ						TYP LYŽIAR- SKEHO VLEKU				
A1										BAVL- NENÁ LÁTKA AVŠAK				
POTRA- VINOVE ADITÍVA (HOVOR.)					STARÁ ZBRAŇ						OTO (ČES.) LOSOSO- VITÁ RYBA			
FÉNICKÝ BOH SLINKA					OKRAJ (ZRIED.)							TITÁN (ZN.) ZVUK ZVONA		
	OBE- TOVANIE	LETECKÉ OPRAVOV- NE (SKR.) B								VZÁCNE DREVO				
TOPÁNKY										DIAE- KOVÁ DOPRAVA (MPZ)				PRÍSNE, STROHO
EČV BYTČA			RUSKÝ KONŠTRUK- TÉR LIE- TADIEL	NAIV- NOST						ANTICKÁ TRIBÚNA				
ZNAČKA LYŽÍ										POMÔCKY: TARAN, BAAL, AMBO	HLBOKÝ MUŽSKÝ HLAS SKUTOČNE			
SLOVEN- SKÁ SPEVÁČKA										VEČERNÁ RECEPCIA SPRIADA				
PRED- PONA PROTI					REGISTER TON (SKR.)	LETOPIŠ	STARO- GRÉCKY BRNKACÍ NÁSTROJ	POMÔCKY: EFEB, LAON, IO, KETA	BEZMÁLA OSUDNÉ ZNAMENIE (KNIŽ.)					
	DRUH KOBERCÁ NOČNÝ ZÁBAVNÝ PODNIK							SLUČKY				RIADIACI ORGÁN (SKR.) ZVÝŠENÝ TON A		
AKOSTNÝ (ODB.)								MENO AMÁLIE DIOVA MILENKA					SLOVESNÝ ZÁPOR	TIEŽ
STARŠIA ZNAČKA ŽILETIEK					OPERNÉ PIESNE					ŽENSKÉ MENO (12.7.)				
VINIČ					FRAN- CÚZSKE MESTO					LITE- RÁRNY ÚTVAR				

Prvé liečebné kúpele na svahoch Zobora vybudoval v roku 1898 (**tajnička A1, A2**) pri Zoborskom jazierku. Ponúkal procedúry ako otužovanie, vaňové kúpele, zábaly, (**tajnička B**) procedúry. Neďaleko jazierka bolo klientom k dispozícii aj ubytovacie zariadenie. Liečba vykazovala dobré výsledky, avšak finančné problémy viedli v roku 1909 k zatvoreniu kúpeľov. História vodoliečby v Zoborskom jazierku zaznamenala ešte dva pokusy o ich oživenie. Oba trvali len krátko a definitívny koniec prišiel v roku 1930. (zdroj: www.nitra.eu)

meno / tel.:

Zapojte sa do súťaže o tri publikácie o Nitre.

Riešenie krížovky spolu s kupónom a vaším telefónnym číslom pošlite do 29. 1. 2022 na adresu:
Odbor komunikácie a propagácie, Mestský úrad,
Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra alebo emailom
na redakcia@msunitra.sk.

Výhercov budeme kontaktovať telefonicky.

NEWS REVIEW

THE BUS NITRA MOBILE APPLICATION IS ALREADY AVAILABLE

Passengers will have everything they need in one place - from the purchase of tickets to information about possible delays. Download it via Google Play or the App Store.

In the mobile application it is possible to buy short-term tickets for an hour, one day, three days or a week. It will offer bus searches and the nearest bus departures, as well as information on possible delays. The application can also become a carrier of the virtual card that will enable access to the e-shop and the possibilities of its use will be even greater. Passengers will gain access to manage and purchase their subscription tickets and will also be able to top up their credit without having to enter their bank card details.

THERE WERE NO NEW YEAR'S EVE FIREWORKS

It has been decided that the money will be spent more wisely: to support the animal shelter.

The Union of Slovak Towns has joined the call of the civic association Animal Ombudsman for towns and municipalities to invest in more meaningful activities instead of festive fireworks.

Nitra has joined the initiative of Slovak towns that have decided not to celebrate the arrival of the new year with fireworks. It is nothing new, the city management has not organized fireworks since December 2019.

THE CITY WILL ALLOW ENTREPRENEURS TO OPERATE TERRACES THROUGHOUT THE YEAR

The city of Nitra has decided to make it easier for owners of

restaurants, pubs, cafés, etc. to rent year-round outdoor terraces. The pandemic and the forced closure of restaurants have also increased interest in the use of outdoor areas in front of shops. The new rules apply to downtown restaurants and cafés so far. Their owners will be able to choose whether to pay properly for occupying public space during the year or to organize a cultural event instead in the pedestrian zone. The aim of this measure is to make the pedestrian zone a livelier place.

MPs APPROVED 85 MILLION EUROS FOR NEXT YEAR

The city of Nitra will manage a balanced budget in 2022, where total revenues and expenditures will exceed 85 million euros. The budget for 2022 was created conservatively and is lower by more than three million euros compared to 2021. It also includes 1.5 million euros to cover various risks in 2022.

SETTLEMENT WITH CONSTRUCTION COMPANY

In the lawsuit, company Strabag asked the city for almost 600,000 euros for extra work done in 2014 in the construction of the strategic park connection to the R1 expressway. In this contract, Nitra authorized and was represented by the state company MH Invest. They commissioned extra work without a mandate and without additional city authorization. Therefore, more than 598,000 euros were not paid to Strabag. If the city lost the lawsuit, it would have to pay one million euros. The MPs finally approved the money for the out-of-court settlement.

WHAT WILL THE NEW SKATE PARK LOOK LIKE?

At the Municipal Office in

Teachers baked for doctors and nurses

Nitra, three studios presented their proposals for a new skate park which will be built in Chrenová. The proposals were evaluated by an expert jury composed of the skater community, architects and landscape engineers. The winner was U / U Studio from the Czech Republic, which specializes in the creation of skate parks and public spaces. A park with an informal sports ground will be established on the Nábřežie mládeže Street. It will provide space for sports, entertainment, culture and relaxation.

TEACHERS BAKED FOR DOCTORS AND NURSES

Teachers all over Slovakia surprised medical staff with a beautiful gesture as they baked Christmas pastries for them. Nitra teachers from kindergarten Belopotockého, primary schools Benkova, Fatranská, Topoľová, Nábřežie mládeže, Grammar School Golanova and Nitra Piarist Joint School also took part in the call. Christmas goodies were baked for doctors, nurses and other staff from the hospital in Nitra.

CONGRATULATIONS TO TREŇČÍN FOR WINNING THE ECOC 2026 TITLE

Nitra got into the final three in the fight for the title of ECOC 2026, in the end Trenčín won. The key document that was created thanks to Nitra's candidacy for the European Cap-

ital of Culture is the so-called "Bid Book". It is a hundred page long application form called Breaking Point. It brings a vision and concrete steps on how to make Nitra a better city. Discussions on how to apply some of the ideas into city's culture and cultural infrastructure are now open.

FORTY COMMUNITY COMPOSTING SITES BY END OF JANUARY

The city will install community composters on the basis of the interest of the inhabitants of apartment buildings and an expert assessment of the suitability of the localities. They are intended for kitchen biodegradable waste produced by households in and around housing estates. At the beginning of this year, more composting sites will be added in the Old Town, Klokočina and Čermáň. This will create a total of 40 of them in Nitra.

HEAVY TRUCKS WILL DRIVE THROUGH THE CENTRE

The bridge on Cabajská Street will be closed for trucks over 20 tons soon. Public transport will be the only exception. The reason for traffic restrictions is the poor condition of the bridge, which is under the administration of the Nitra self-governing region. This is bad news for the city, as heavy trucks will drive through the centre, traffic will be significantly burdened.

PRESTÚPTE NA NOVÚ MHD S MOBILNOU APLIKÁCIOU

